

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egy évre — — 36 kor.
 Fel évre — — 18 kor.
 Egy negyed évre 9 kor.
 Egy óra 3 kor.

Nyitási költségek
 megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasúti palotájában.

TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Csanádi Nyomda Részvény-
 Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szombat, szeptember 1.

A háboru gazdagjai.

A panamáiról hírhedté vált egyik francia pénzügyminiszter így biztatta a francia új sütetű polgárságot: *enrichissez-vous*, ami annyit jelent, hogy gazdagodjatok! Ő járt elől legjobb példával, mert tisztességtelen üzleteivel nagy vagyont harácsoló össze és aztán külföldre költözött — a börtön elől. Ennek a buzdításnak szörnyű sok követője van, akik azt hiszik, hogy a vagyon mindent pótol, hogy a pénz megadja az embernek az abszolút biztonsági érzést és Szent István híres jelszavát — „ha Isten velem, ki ellenem!” — bátran helyettesíthetik ezzel: — ha vagyonom van, kitől félek?!

Talán sohase ejtette úgy rabul a pénz démona a lelkeket, mint most, amikor a szeméremérzés gyors lefokozásával egyenes arányban áll a hirtelen meggazdagodás. Csak le kell hajolni a földre és megalkudni azzal, hogy bepiszkolom a kezemet és holnap talán már bérpalotát szereshetek az Andrássy- vagy a Szabadságtéren. Sokan azt mondják, hogy a londoni Rotschild-ház is a Napoleon-háború idején szerezte a vagyonát, s ma már senki se tesz nekik ezért szemrehányást, miért legyen tehát érzékenyebb és finyásabb Bagaria J., nagy Nepomuk Endre, amikor a háborús helyzetet kihasználva hétről-hétre magasabbra numerálja áruraktárát és sertésének, paszulyának, paradicsomának árát naponként felemeli?!

Nem tudjuk elfojtani ezeket a gondolatokat, amikor az aradi legfőbbadót fizetők névsorát olvassuk és találunk abban olyan személyeket is, akik a háboru alatt mesészerű gyorsasággal „szedték meg magukat”

Vannak olyanok, akik néhány évvel ezelőtt csak tengtek-lengtek az aradi piacon és ma többszörös háztulajdonosok, s talán holnap bent szavaznak a városi közgyűlési teremben a fölött: ki legyen a kulturpalota igazgatója, vagy Arad város polgármestere.

Mi igazán nem sajnáljuk senkitől a vagyonát, különösen, ha tisztos polgári munka árán jutott ahhoz. De tünődve kell megállni az olyan vagyon mellett, amelynek keletkezéséhez a nemzet vére adta a máltert, amely talán abból származott, hogy a fiaink haldokolva hörögtek a fronton, mi pedig a gondok verejtékében fürödtünk itthon. Ezt néhányan jó alkalomnak tartották arra, hogy vagyont gyűjtve bejussanak az előkelőség és a tekintély templomába. S a társadalom és a törvény ellentmondás

nélkül akeptálja azt, hogy a háboruban könnyen szerzett vagyon ugyanolyan jogokhoz juttasson egyeseket, mint a béke idején való szolid, lassu munkaszülte nagy tőke. Ez pedig nem helyes. Az ilyen vagyonok tulajdonosaival szemben fel kellene állítani a nehezebb érvényesülési szabályokat. A házat két-szeres adóval sújtják, ha a város fejlődése következtében emelkedett az értéke, igazságos volna tehát, magasabb korlátokat állítani a háboru miatt született ama vagyonbirtokosok elé, akik be akarnak jutni a társadalom ugynevezett oszlopai közé. Vagy ha már mindenáron előkelő férfiakká akarnak avanzsálni, akkor áldozzanak köz- és jótékony-célokra olyan bőkezűen, amilyen gavalérosan fizetett nekik a háboruban megszorult fogyasztók tömege. Ha már magukra öltik az előkelőség bársony palástját, akkor ne felejtsek el az örök mondást: — az előkelőség kötelez. (==)

Siker napja az Isonzónál.

Budapest, augusztus 31. (Hivatalos.)

A főhadiszállás jelenti:

Keleti haretér:

Keletgaliciában Scalanál rohamcsapatunk sikeres előretörést intéztek az ellenség árka ellen.

Olasz haretér:

Triesztet tegnap délben az ellenséges repülők negyedizben támadták meg a nélkül, hogy említésre méltó károkat okoztak volna. A Karszt fensíkon aránylag nyugalom volt. Görz területén az olaszokat utolsó támadásaikban szenvedett veszteségteljes vereségük, harci szünetre kényszerítette, amit mi arra használtunk fel, hogy egyes, még megmaradt ellenséges írszkeket kiemeltük. Káltól északra, miután reggel az ellenség egyes részleges rohamát visszavertük, nappal szintén nem került sor nagyobb harci cselekményre. Annál főktelelenebbül vetették magukat újból az olasz hadosztyúk a már említett szakaszok között húzódó harci vonalakra, a Podlosconél, Madoninál, Britofnál levő állásainkra és a 7 napja az Isonzó viadal középpontjába álló Monte-san Gabriellére. Az ellenség rendkívül makaességgel, egyik támadást a másik után intézte. Az Ausztria és Ma-

gyarország valamennyi részéből való csapatkötelekek vitéségének és kintartásának volt ismét köszönhető, hogy az ide-oda hullámzó csatában összes állásainkat győzelmesen megtartottuk. Az órák hosszat tartó közelharcban csapatunk újból csalhatatlan bizonyosságát szolgáltatották férfiass fegyelmüknek, harci erkölcsüknek és az alapos kiképzés eredményezte vitéz magatartásuknak. Allandó friss támadás szellemétől áthatva, osztagaink este Brilofánál, amidőn az olaszok rohamokkal némileg felhagytak, 3 olasz tisztet, 110 főnyi legénységet, 2 géppuskát hoztak be az ellenséges árkokból. A csata 14-ik napja is a siker napja volt tehát csapatunk számára. Karintiában nem volt különösebb esemény. A déltiroli határon, Bezzecától északnyugatra, az ellenségtől elragadtunk egy támaszpontot. Az olaszok közül, aki a harcban nem veszett oda, azt fogolyként vitettük el. A vezérkar főnöke. (Ministerelnökség sajtóosztálya.)

Eredménytelen

orosz vállalkozások.

Berlin, augusztus 31. (Hivatalos.)

A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati haretér:

supprecht bajor trónörökös hadcsoportja:

Flandriában a tüzérségek harci tevékenysége a tengerparton és az Yser és a Lys között estefelé fokozódott éjjel több ízben összetűzésekre került a sor. Állásaink előterében nagyobb számú angol fogtunk el. Az Artoisban, Lenstől északra helyi harcok fejlődtek, amelyek a sötétség beálltáig tartottak. Le Catolettől délnyugatra vadászszázadok az angolok legújabb területi nyereségének egy részét kiragadták az ellenség kezéből. Számos foglyot szállítottunk be. St. Quentin ismét a franciák tüze alatt állott.

A német trónörökös hadcsoportja:

A Chemin des Dames hegyhát keleti felében a tüztevékenység élénk volt. Verdun előtt a romboló tűz a Maas mindkét partján este ismét erős tüzérségi harcba ment át a nélkül, hogy eddig újabb támadásokra került volna a sor.

Keleti harctér:

Dünaburgtól északnyugatra Illuxnál orosz portyázó osztagok tüzelés védelme alatt előlörtek. Arokvédő legénységünk visszaverte az ellenséget. Epoly eredménytelenek voltak az oroszok vállalkozásai a Naroc-tónál is. Scalanál néhány századunk átkelt a Zbrucán és betört az oroszok állásaiba és az árokművek szétrombolása után foglyokkal és zsákmánnyal tért vissza a folyón keresztül. A Dnyesz-

ter és a Duna között a helyzet változatlan.

Macedóniai harctér:

A nagy hőség tovább tart. A fokozott harci tevékenység Boccopoljénél szerb osztagok a Boirantótól dél-nyugatra pedig angol zászlóaljok súlyos veszteségeik mellett visszautasítottak. — **Ludendorff**, első főszállás-mester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Wekerle Sándor**és a munkapárt.**

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Budapestről telefonálja tudósítók: Szeptember 11-én a képviselőház három napra megszakítja nyári szünetét. Az első ülésen Wekerle Sándor miniszterelnök előterjeszti programját, utána az egyes pártok szóinkai szólnak fel. A munkapárt részéről az eddigi megállapodás szerinti Teleszky Gyula gróf, az alkotmány-párt részéről Andrassy Gyula gróf, az egyesült függetlenségi és negyvennyolcas párt részéről Szentiványi Árpád vagy Zilinszky István, a Károlyi párt részéről Károlyi Mihály gróf, a demokrata párt részéről Székely Ferenc, a kisgazdapárt részéről nagyatádi Szabó István fognak felszólalni. Wekerle addig, míg programját elő nem terjesztette, nem folytat normális tárgyalásokat az egyes pártokkal, csak puhatolozik. Kormányzati programja az előtérben álló politikai kérdéseken kívül felöleli még a legfontosabb és legsürgetőbb pénzügyi és gazdasági kérdéseket. A program, mint a kormányhoz közelálló körökből hírlik, méreteiben és súlyában olyan nagyarányú lesz, hogy előreláthatólag minden oldalon tetszéssel fog találkozni. A pártok hangulatának megítélése után Wekerle belefog azokba a tárgyalásokba, amelyekkel a Ház normális munkaképességét akarja biztosítani. A kormány szeptemberben nem terjeszt be törvényjavaslatot, októberben pedig a választójogi törvényjavaslattal együtt sorra kerül a hadisegélyek felemelésének kérdése, az új építkezési program és az indennitás, amelyet Wekerle nem négy, hanem hat hónapra fogja kérni.

Politikai körökben már napok óta beszélnek, hogy a szász képviselőknek a munkapárt-hoz tartozó csoportja a választójogi javaslatok beterjesztéséig kizárja a munkapártból és a nagysebeni szász központi választmány határozata alapján a kormány javaslatai mellett szavaz. Giindisch Ottó ezt a hírt egy hírlapíró előtt a leghatározottabban megcáfolta.

Wekerle Sándor dr. miniszterelnök a legközelebbi napokban, a parlament küszöbön álló megnyitásával kapcsolatban, amikor előreláthatóan ismét megindul a politikai élet, tárgyalni fog a munkapárt vezetésével, hogy ne gördítsen akadályt a népjóléti miniszterium új szervezéséről és a bulget emeléséről szóló törvényjavaslat megszavazása elé.

Azzal a hírrel szemben, hogy Angyal József háznagy és Darvay Fülöp kilépnek a munkapártból, egyik fővárosi estilap megállapítja, hogy nem lépnek ki, sőt még a kilépési szándék sem foglalkoztatta soha őket.

Egy másik fővárosi esti újság a következőket írja: A munkapártban a felbomlási processus megindult és azt nem lehet többé megakadályozni. A lap értesülése szerint a pártból a következő képviselők lépnek ki: Szutrély Li-

pót, Slezák Lajos, Szilágyi Lajos, László Mihály, Zákó Milán, Huszár Károly (nagyzorlendő), Szacellary György, Konyovics Dávid, Bogdán Zsivkó, Darvay Fülöp és Antal Lajos. A tizenkettedik kilépő még kerül a nyilvános szereplést. A legfeltűnőbb köztük Darvay Fülöp és Antal Lajos kilépése, mert ők szabadelvűek, akiknek jelentékeny szerepe volt a pártban, a mikor azt még szabadelvűnek hívták. Akik közelállnak hozzájuk, azt mondják, hogy egyes egyedül a választójogi különvéleményük készítik őket a kilépésre.

A névsor fenti szereplőinek elhatározása részint személyi és részint tárgyi okokból történt. Köztük öten Szutrélyi, Slezák, Zákó, Konyovics és Bogdán bácskaiak, akik azon felül, hogy hívei a választójogi általánosításának, Vojnics hiveire is haragszanak. Állandó nehezelmeknek megyei vonatkozásaik vannak. Beszélnek, hogy a bácskaiak alig győzték türelemmel a munkapártban. A többiek elhatározására egyesegyedül az a különbség volt döntő hatással, amely az ő választójogi felfogásuk és a párt állásfoglalása között van. A kivétel csak László Mihály, akinél az okok között nem szerepel utolsó helyen Wekerle-hez való viszonya. Wekerle kinevezésekor meleg üdvözlő táviratot küldött a miniszterelnöknek. — Szilágyi Lajos csak néhány nap előtt tett értékes vallomást választójogi voltáról, Szacellary közismerten híve a jogkiterjesztésnek.

Szabályozzák a hus árakat.

Saját tudósítók telefonjelentése.

A szegényebb néposztályok hussal való ellátása kérdésében Kiszely Gyula miniszteri tanácsos, a közlelmzési miniszterium idevágó ügyeinek vezetője, nyilatkozott egy fővárosi újságíróknak és a következőket mondta el:

— A közönség szempontjából az élő állat forgalom szabályozása nem bir közvetlen jelentőséggel, mert a fő hús fogyasztási cikkekben egyedül a sertéshús ellátása terén van szükség a helyzet javítására. Megállapítom az elmentés hírekkel szemben, hogy Ausztria semmivel nem kap többet a régi kontingált mennyiségénél.

Az árszabályozás kérdésének lényege, hogy melyik az az út, amelyen keresztül a hús a fogyasztóhoz kerül. Ezt kell eldönteni úgy, hogy a felhozatal érdekei ne szenvedjenek sérelmet és, hogy lehetőleg kiküszöböljük az áru felesleges forgalmi stációt, amelyek csak fokozzák a drágaságot. Teljesen jogosult a közönség igénye, hogy a kiesinybeni árak arányban kell állani az élő állatok árával. A tanácskozások még nem nyertek befejezést, azt hiszem azonban, hogy két héten belül

megjelenik az erre vonatkozó kormányrendelet. A szegényebb lakosságnak hussal való ellátását szintén tervbe vettük, de ez olyan nehézségbe ütközik, amelyek a megvalósulást jelentékenyen hátráltatják. A terv csak kezdetleges stádiumban van. Azok a hírek, amelyek a miniszterium akciójának legközelebb időben történő befejezéséről szólnak, nem felelnek meg a valóságnak.

Ráfizetnek a szatócok a lisztre.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Kaptuk a következő sorokat: Igen tisztelt szerkesztő uram! Kérem sziveskedjék b. lapjában e soroknak helyt adni, melyek a közlelmzési bizottság tagjaihoz szólnak.

A közlelmzési bizottság legutóbbi ülésén a pékek helyzetével foglalkozott és javított is rajta. Most rajtunk kereskedőkön a sor. Dr. Varjassy kamarai főtitkár ur ígéretet tett nekem, hogy szóvá teszi ügyünket a jövő ülésen. Időszerűnek tartom, hogy a bizottság többi tagjainak bebizonyítsam, hogy mily sérelmesek reánk nézve a megállapított eladási árak t. i. nemcsak hogy hasznunk nincs, de még a költségnk sem térül meg.

E héten liszt kiadott 104 dg. főző és 52 dg. kenyér, melynek ára papírzacskóval együtt 92 fillér.

Egy zsák (85 kg.) főzőliszt zsákkal együtt kerül 59 korona 96 fillérbe. A zsák értéke 7 korona, melynek visszaadása kötelező 6 korona 50 fillér árban, 50 fillért levonnak zsákhasználat címen, 59 korona 96 fillér levonva, 7 koronát a zsák árára tehát 52 korona 96 fillérbe kerül egy zsák (85 kg.) főzőliszt a lisztközponban. A kereskedő költsége: 52 korona 96 fillér lisztár, 50 fillér zsákhasználat 1.20 fuvardíj, 6 fillér az oroszoknak a zsák föltevéséért a kocsiára, összesen 54 korona 72 fillérbe kerül egy zsák főzőliszt mire az üzletbe ér.

Tehát egy kiló főzőliszt 64.37 fillérben van a kereskedőnek. A megállapított eladási ár: 65 fillér.

Egy zsák kenyérliszt (85 kg.) zsákkal együtt 43 korona 86 fillér. Lisztárból levonva 7 koronát a zsákért, a liszt kerül 36 korona 86 fillérbe. A kereskedő költsége: 36 kor. 86 fillér lisztár, 50 fillér zsákhasználat 1.20 zsákivar, 6 fillér oroszok részére. Összesen: 38 korona 62 fillérbe van a kereskedőnek egy zsák kenyérliszt mire üzletbe ér. Tehát 1 kiló kenyérliszt kerül a kereskedőnek 45 korona 43 fillérbe, a megállapított 45 fillér eladási árral szemben. E heti adagolás a közlelmzési hivatal szerint megállapított 92 fillér árban a következőképpen osztódik meg: 104 dg. főzőliszt 66 fillér, 52 dg. kenyérliszt 23 fillér, 2 darab papírzacskó 3 fillér, összesen 92 fillér.

Igen tisztelt közlelmzési bizottság! Kérem nézzék át jól e számítás. A főzőliszt kilóján van kétharmad fillér haszon. A kenyérlisztre ráfizetünk. Kérdelem önöket uraim, kétharmad fillér haszomból no meg ráfizetésből lehet-e üzletet fentartani, lakbért, adót, világítást stb. fizetni sőt élni. A magam szempontját nézve, hasznot nem igényelek, úgy gondolom szegénységem miatt a jótékonyág oltárán nem áldozhatok direkt pénzzel, ingyen adom hát a fáradságomat a munkámat; de költséget igenis igényel velem együtt minden kereskedő.

A fentebb elmondottakat különösen figyelmebe ajánlom a bizottság kereskedő tagjainak, kiváltképp Adler Andor urnak, ki egyike volt

azoknak, akik a hatósági üzletek megszüntetése mellett voltak azért, hogy e normál cikkek árusítása ismét a kereskedőkre bizassék s ne vegye el tőlük a város a megélhetést stb. stb. Tehát ha kivívta, hogy mi árulhassunk, akkor legyen rajta és ellenőrizze, hogy adjon a város annyi hasznót, melyből legalább a költség megtérüljön.

Ezt kérem és követelem mint jogosat én és velem együtt sok kiskereskedő. Önök nagy-

Kereskedők nem érzik így a költséget, mint mi. Van saját igájuk, melyet tartanak ha van liszt az üzleteikben vagy nincs, tehát közvetlen nem érzik a fuvar kiadást s ha érzik akkor sem szólnak, mert kicsinyesnek találják a maguk szempontjából, de gondolják meg, ami Önöknek semmi, az egy szatócsnak igenis valami.

Közlést köszönve maradok szerkesztő urnak tisztelettel

Ficzay Aranka.

Állami közpince Ménésen.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ménésen az állam által létesített közpince megkezdte működését. Azt hiszem nem végezték fölösleges munkát, ha a szőlőbirtokossággal, kiknek érdekében ezen intézmény tulajdonképpen létesítették, megismertetem.

A közpincének létesítésével a földművelésügyi minisztérium azt célozza, hogy szőlősgazdánk nagy szőlőtermés esetén ne legyenek kénytelenek bortermésüket olcsó áron elvesztgetni, hanem azt akár kezelésre, akár eladásra beadhassák a közpincébe. Mivel a pénzhiány miatt bármely, a fél által felkérendő pénzügyi a bor értékének nagy hányada erejéig, készséggel adna előleget, emélfogva módjában áll a termelőnek a jobb konjunkturákat annál is inkább kivárni, mert az állami közpincék szélesebb körül összekötésük révén nagyobb árt érhetnek el, mint a minőre bora eladásánál a termelőnek kiiktása lehet.

Ha valaki borát a közpincébe be akarja adni, köteles előbb 4 drb. félliteres üvegben abból mintát beküldeni, a közpincének. Ezen 4 üvegből 2 a megizelésre és vegyelmézésre, a harmadik a borszállomány beérkezése alkalmával végzendő összehasonlítás céljaira szolgál. A negyedik minta megőrzendő lesz az esetlegesen felmerülő vitás kérdések eldöntésénél. Megjegyzem, hogy nemcsak saját termésű, hanem amennyiben a pincében férőhely rendelkezésre áll, vásárolt borok is beadhatók a közpincébe.

A beküldőre és borra vonatkozó adatokat mérlegelve, a borminták megizelése és elemzése után határoz a közpince a felől, hogy a felajánlott bor beigadható-e a közpincébe.

Bár az a kívánatos, hogy házastás révén nagy tömegű egyöntetű bor legyen a vevőkönzéség rendelkezésére bocsátható, számolva az egyes termelők kívánságával, az alapszabályok minden egyes esetben meegengedik, hogy az egyes termelők borai külön kezellessenek, sőt kivételesen termelő azon kérelme is helyeselhető, hogy különböző fajborai összeházasítás nélkül ászkolhassanak.

Borkezelési díj fejében a közpincében levő borért havonként és hektoliterenként 40 fillér fizetendő. De ha a bor esetleg palackozás alá kerül, a palackozásnál felhasznált anyagok (palack, dugó, címke) árát a bortulajdonos megírtitani tartozik. Minden költséget, hozzáadva az esetleg előlegezett borfuvarozási díjat a bortulajdonos negyedévenként köteles megfizetni.

A borkereskedéssel járó párolgás és apadás a lefejtett bornak negyedévenként legfeljebb 1 és fél, a bor esetleges palackozása alkalmával (icsorgás és palacktörés következtében) legfeljebb 3 és fél lehet. A borseprő értékesítése után befolyó vételár a bortulajdonost illeti.

A közpince és annak tisztviselője felelős a bor, tényleges mennyiségéért. A bortulajdonosok

részéről közpincével szemben támadható követelések fedezésére a földművelésügyi minisztérium tartalék alapot létesített, melyből a bortulajdonosokat óra esetleges károk fedezhetők. A közpincébe helyezett borok után azok becsérté kének egy negyed százaléka a tartalék alapot illeti. Ezen jutalékot a bor tulajdonosa a bor eladásakor, vagy elszállításakor köteles kifizetni.

A bortulajdonos megbizhatja a közpincét, borának elárusításával. A közpince után forgalomba hozott bor után az elárusítóknak fizetendő jutalék a bor tulajdonosát terheli. A forgalomba hozatal rendszerint hordóban történik. A jobb minőségű borok azonban — a termelő kívánságára — a termelő neve alatt, vagy ha a bor házastva van, a termelési hely neve alatt a közpince védjeggyel állva kerül a piacra.

A közpince kezére jár a termelőnek, hogy a közpincébe beadott bora után lombard kölcsönt kapjon. A közpince egyáltalában nem befolyásolhatja a feleket, hogy ezen kölcsönt melyik pénzügyi intézetnél vegyék föl, hanem azt a fél tetszésén bizza. Viszont azonban a közpince a kölcsönrel megörhelt borból kézi zálognak tekintti és kötelezettséget vállal a kölcsöntadó pénzügyi intézet javára a kapott kölcsönnek és járulékaiknak visszalizetését illetőleg és min taz illető pénzügyi intézet zálogjogtartó megbizottja a bor eladása esetén a pénzügyi intézet kölcsönét és annak járulékait a pénzügyi intézet javára levonásba hozza. A bor elszállítását pedig csak akkor engedélyezi, ha erre a pénzügyi intézettől írásos felhatalmazás van.

A beküldött borok becsértékeit a közpince, a közpincék felügyelőségével egyittesen állapítja meg. A megállapított becsértéket a bor átvételekor a közpince közli a termelővel. Viszont a termelő szabja meg azt az árat, melyen a közpince az ő borát értékesítheti. A közpince azonban nem vállalhat felelősséget azért, hogy a bor termelő által benemondott áron értékesíthető lesz. Ha a közpince azt találja, hogy a termelő által kívánt ár túl magas és ezen az áron a bor előreláthatólag nem lesz eladható, ugy a termelővel azt tudatja és a bor megfelelő eladási árra nézve neki javaslatot tesz. Ha a termelő ennek dacára az általa megszabott eladási árhoz ragaszkodnék, ugy a bor ezen az áron bocsájtandó forgalomba.

A bortulajdonos a közpincében levő és még el nem adott bort onnan bármikor kiveheti és elszállíthatja, akárcsak kezelés, akár eladás végett adta is azt be a fél a közpincébe.

Az összes közpincék a Budafokon székelő m. kir. állami közpincék felügyelőségének ellenőrzése és felügyelete alatt állanak. A felügyeletet és ellenőrzést mindezen intézmények fölött a földművelésügyi m. kir. minisztérium gyakorolja.

Közpince ezidőszerűleg hét van felállítva. A bihardioszegi és ménési építés alatt állanak, viszont a sáboraljai helyi, beregszászi, miskolci és dicsőszentmártoni közpincék már jó pár év óta hasznos és tevékeny életet folytatnak.

Marton Dénes, felügyelő.

Aradi román hírlapíró hőstettei.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Kaptuk a következő levelet:

Keleti harotér, 1917, augusztus hó.

Tisztelt kartaárs urak! Teljes határozottsággal állíthatom, hogy a történetíró, a ki meg fogja írni a jelenlegi véres háboru történetét aranylapon fogja megörökíteni a 309-ik honvédgyalozezred számtalan elkeseredett véres harcát az oroszokkal, valamint az ezen rettenetes küzdelmekben szerzett elhervadtatlan dicsőségeit és babérait. Maga öfelsége Károly király a legteljesebb dicséretét és elismerését fejezte ki ezen derék és hős honvédezednek ugy a mult harcokban, valamint a f. évi júliusi véres harcokban tanusított hősiességért. Legutóbb, azaz július hó 31-én nevezett ezred néhány százada — kötelekben — kemény, illetve nehéz feladatot oldott meg. De a legnehezebb szerep századomnak — a 7-ik századnak — illetve ennek két szakaszának — a 2-iknek és 4-iknek — jutott: átkelni a Zbrues folyón, a határnál megtámadni a Sbrisch mellett — orosz földön — lévő egyik orosz magaslati állást. Szakaszparancsnokom harcoképtelen lett, így a parancsnokságot átvettem én, a ki még csak önkéntes tizedes voltam. Az oroszok örutetes agyu-, géppuska- és puskatüzet zudítottak reánk, de mi megmáztuk a dombot és megszálltuk. Itt beástuk magunkat. Egész nap hullott az orosz gránát és srapel, mint a záporosó szakaszom körletére, de én hason esuszva mindegyik harcosomhoz, kitarításra buzdítottam őket és így nemtörődve az orosz gránát és srapel záporosójével, ötlen-szomjan, helyünkön maradtunk, sőt aznap két orosz ellentámadást is visszautasítottunk, ugy a muszka ezattal is meggyőződhetett a honvéd harci elszántóságáról és letörhetetlen bátorságáról.

Megjegyzem, hogy ezt a harcot az orosz hadsereg legjobb katonáival vívtuk, ugyanis az Amur vidéki és szibériai öllövők, akik hajszálpontossággal löttek.

Ezen a frontszakaszon egyetlen muszka sincsen földünkön, ellenkezőleg, mi állunk orosz földön. Itt ki van zárva, hogy a muszka ismét betörhessen földünkön. A Wiblinger — hadseregünk egyik kiváló és igen magas kitüntetéssel bíró törzstisztje — alezredes parancsnoksága alatt lévő és a bánási, erdélyi és felsőmagyarországi fiukból álló 309-ik kemény és dicső honvédezed szuronyfalát az orosz soha nem fogja tudni ledönteni, vagy megingatni.

A július 31-iki csata alkalmából századunk a legtöbb kitüntetést kapta meg. Én, önkéntes tizedesből egyszerre hadapródjelöltté léptettem elő és megkaptam a II. oszt. ezüst vitézségi érmet „az ellenség előtt tanusított bátor és vitéz magatartásért” — a mint ez a folyó hó 13-iki ezredparancsnban van megmondva — Roska János hadapródjelölt (I. szakasz) zászlós lett és megkapta a bronz vitézségi érmet, Marekies Tódor (III. szakasz) önkéntes szakaszvezető pedig hadapródjelöltté lett előléptetve és megkapta a II. oszt. ezüst vitézségi érmet, mindhárman a lugosi 8-ik honvédgyalozezredből. Szeretett századparancsnokunk, Kurucz István dr. főhadnagy — temesvári kir. tanfel-

Arad lisztellátása.

(Hadi János gróf rendelete.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, de vele együtt az ország legtöbb városa, az Orsz. Közlekedési Hivataltól gabonavásárlási engedélyt kért a város területén kívül eső járásokra, hogy a lakosságot liszttel eláthassa, főleg abból a szempontból, hogy a megállapított havi 12 kiló fejkvótának megfelelő nagyobb lisztmennyiséget biztosíthassa.

Hadi János gróf miniszter döntése megtörtént. A felhozott indokokat az egyenlő ellátás elvén méltányosnak találta, figyelemmel azonban egyéb fontos közérdekre, de arra is, hogy a vásárlások kívánt módja mellett — amint annak jelenségei nagy mértékben mutatkoznak — a gabona visszatartása és utott magasságu árak követelése állanak be, a *kérelmet ilyen alakban teljesíthetőnek nem találta*, ehelyett a következőképp rendelkezik:

Mint hogy azonban a városok lakosságát a 2192—1917. M. E. sz. rendelet által megállapított 12 kiló fejkvóta igénybevételének lehetőségét elzárni nem kívánom, megengedem ugyan, hogy a városi lakosság ellátására más

a város határán kívül álló terület gabonája vásároltathassék,

azonban kikötöm, hogy a vásárlás csak a Hadi Termény Részvénytársaságtól az itt következő módzatok mellett történhetik.

1. Polgármester köteles az ellátatlan lakosság gabonaszükségletét beleértve mindazokat, akik a 70000—1917. számú rendelet VI. rész második bekezdése alapján vásárlási jogosultsággal bírnak — összeállítani és hozzám összesítve bejelenteni. Azokat, akik mint termelők, továbbá eddig vásárlásaik révén, vagy bármi más módon el vannak látva, a szükséglet összeírásánál és megállapításánál feltétlenül ki kell hagyni.

Azokat pedig, akik már korábban kiállított vásárlási igazolvánnyal bírnak — ami a 2039—1917. M. E. sz. rendelet 3. paragrafusa szerint veszerendő B) jegyzékéből megállapítható, csak abban az esetben lehet az ellátatlanok közé felvenni,

ha a vásárlási igazolványaikat a hatóságnál beszoigáltatják.

Ha mégis jelentkezének majd később — az átvevő bizottságok működésének megkezdése után, mikor az igazolványok amugy is érvényüket veszítik, — olyanok, akik az igazolvány alapján vásárolni nem tudtak, ezeket, ha a közellátásba vétel jogosultságát kellően igazolják, pótlólag lehet az ellátandók sorába felvenni.

Egyáltalában a legszigorubbán megtagyom polgármester urnak, hogy az ellátandók jegyzékének és szükségletének összeállításánál a legkörültekintőbb pontossággal és alaposággal járjon el, hogy a kettős ellátás, vagy az egyes ellátandókat, háztartásokat, intézményeket, legmesszebbmenő takarékoság figyelembevételével megillető mennyiségen túl való részesítés feltétlenül elkerültessek — viszont az őt megillető ellátáshoz mindenki hozzájuthasson.

A most közlöttek figyelembevételével összeállított szükségleti kimutatást részletesen indokolt jelentés kíséretében fel kell hozzám terjeszteni, hogy a megfelelő mennyiségű készlet szállítása iránt a Haditerménynél sürgősen intézkedhessem. A szükséglet összeállításának feltétlenül fel kell tüntetni a város jelenlegi összes lakosságát, továbbá azt, hogy ebből mennyi tekinthető ellátottnak (mint östermelő és a vásárlások útján) és mennyit kell a hatóság közbenjöttével ellátni.

2. A szükségletként jelentkező gabonamennyiség

három havi részletének megfelelő lisztkészletet

a Hadi Termény utasításomhoz képest köteles lesz a város rendelkezésére, közvetlenül polgármester ur címére haladéktalanul szállítani. Köteles továbbá havonként egy-egy havi készletet szintén Eszben oly módon — szállítani, hogy ha városi lakosság részére a városban mindenkor legalább két havi lisztkészlet álljon rendelkezésre.

Mint hogy a lakosság számára a vásárlás a Hadi Termény részéről szemes terményben

történik, minden elfátlannak önként érthetőleg a havi 12 kiló gabonamennyiségből a

a vámörítés alapján nyerhető megfelelő lisztmennyiségre lehet joga,

amely mindenestre az eddig megállapított fejenkénti és havonkénti 7 kiló lisztmennyiséget tekintélyesen meg fogja hialadni.

Ennek megvalósításán a Hadi Termény részvénytársaság polgármester urnak a kiállított gabonamennyiség alapján az általam meghatározandó mennyiségű lisztet az ugyancsak általam megállapítandó feltételek mellett fogja kiszoigáltatni.

Erre nézve a Hadi Termény polgármester urral szerződést fog kötni, melynek alapelveit az egyenlő elbánás érdekében az egész országra nézve egységesen fogom a fentiek értelmében megállapítani.

3. Azt, hogy az örlésből származó korpából a városi közfogyasztásra termelt tehenészek számára mennyi lesz a város rendelkezésére bevásárolható, később fogom megállapítani.

4. A liszt kiszoigáltatása természetesen továbbra is a megfelelő utalványok (jegyek) alapján történik.

Kivánatos azonban, hogy a zeddig sok helyütt rövid időben (hetenkint) megállapított kiszoigáltatási időszak helyett a lakosság minél szélesebb rétegeinek módjában legyen a lisztvásárlással járó időtöltés, ácsorgás stb. elkerülhetése végett is lisztészükségletét hosszabb időtartamra beszerezni. Nincs kifogásom tehát az ellen, hogy a liszt kívánság szerint havonként, ott pedig, ahol az időelőtti fogyasztás veszélye fenn nem forog, polgármester ur megítélése szerint és felelősségére hosszabb időtartamra is kiszoigáltatható legyen.

TANÜGY.

(—) **Tankönyvek az összes helybeli és megyei tanintézetek részére kaphatók Osiák Sándor és Társa könyvkereskedésében. Telefon 2—30.**

— **Új és használt iskolakönyvek és taneszközök az összes helybeli és vidéki iskolák részére már kaphatók Kerpel könyvkereskedésében.**

Szük szoknya lesz a téli divat.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A párisi szokók határozatait hozták, amely szerint egy női kosztüm készítéséhez nem szabad négy és fél méternél több szövet felhasználni. Ez a határozat azt mocsaja, hogy Franciaországban nem lehet találgatni nagy szövetmennyi, mert négy és fél méter teljesen elegendő egy kosztümhöz.

Az 1915. tavaszi divat kivételével, amikor kivételképpen rendkívül bő szoknyákat hordtak, négy és fél méter szövet mindig mindig elegendő volt a kosztümhöz. Sőt a szük szoknyák és rövid kabátok idejében már három méternél is fölösleg maradt. Össze valószínűleg ismét a szük szoknyák lesznek divatosak, egy lábú hosszú vállbelső levestől kezdve egészen ugyan mérték mellett már négy méter szövet is elég egy szoknyához.

A szövet mennyiségén azonban sokkal nagyobb a szövet beszerzésének kérdése. Egy 10 méteres női kabát és szük szoknya készítéséhez a szövet a legkevesebb szövetmennyiségű kell, hiszen a szövetet lehetetlen eldobni. Lehetne csodálunk ha ilyen körülmények között messze több árat követelnék

egy-egy kész kosztümért. Egy elsőrendű ruhában egyszerű szövetkosztümöt ezer koronán alul nem lehet kapni. De ezért az árat prémiszegélyt, — ami pedig elengedhetetlen kellék lesz — nem lehet kapni. A legegyszerűbb prémijártyák is 600—800 koronával drágítják meg a kosztümöt. S amilyen nem is lehet jogtalannak mondani ezeket az árakat, mert a nagyközönség nem is sejt, mekkora nehézségekkel lehet ma ruhát készíteni. A szövetek az üzletekből a kávéházba vándoroltak s ott olyan áron kerülnek forgalomba mint a hasonló forrásból előforduló élelmiszerek. A munkadíjak és fizetések is annyival emelkedtek, hogy a ruha árában óriási különbségre kell jutni ennek az emelkedésnek. A hozzávalók beszerzése is csaknem lehetetlen s az mégis előremutató az anyag, hogy a legkiválóbb árak kell ezeket érte. Ha azelőtt valaki azt mondta volna, hogy egy méter vászont majd nem lehet tizenhat koronán alul kapni, az illetőt minden további vizsgálat nélkül bizonyára becsúzták volna a bolondok házába. Ez még jóba misztériumja az az ár, amit az egyszerű vászongyártók követelnek. A háziasszonyok mondják, hogy egy járáásra szoruló ruhadarabot ma már még lehet helyrehozni,

egyszerűen azért, mert nem kapni hozzá cernát. A szabóknak az ezer yardos cernát gombolyagját — persze kéz alatt — tizenhat koronáért kínálják. A bekeben ára harvannégy fillér volt.

A divat az idén olyan izléses — tekintve a szoknya néhány bizarrságától — hogy az asszonyok még jobban fogják sóvárogni új ruhák után, mint azelőtt. A szabókról pedig nem lehet rossz néven venni, ha átalakításokat nem szívesen vállalnak, mert aránylag nem sokat kérhetnek ilyen munkáért s amilyen rápazarolják nebezen beszerzett anyagjaikat. A háziasszonyok sorsa most a cernaszalon függ. Hogyan fog középosztálybeli asszony, aki mindig modernül öltözködött, az idén ruházkodni — ez egyelőre rejtély. Talán maximálják még az árakat, de ez aligha várható s akkor is olyan tragédia lesz ennek, mint volt az élelmiszerekénél. Végül a népruházkodási hivatal, melyről a nagyközönség ma e néven kívül egyebet nem tud, még jelentős szerephez fog jutni, de ezzel is inkább csak a legszegényebb néposztályon lesz segíte. Azoknak az asszonyoknak azonban akiknek különböző okokból mindig jól öltözötten kell megjelenniük, az idén aránytalanul többet kell majd ruhára költözniük, mint azelőtt.

Elutasítja az entente a pápa jegyzékét.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Konstantinápoly. Itteni jól informált diplomáciai körökben híre jár, hogy a porta a pápa békejavaslatával szemben igen előzékenynek mutatkozik és válasza a szövetséges kormányok válaszával együtt valószínűleg néhány nap múlva ismeretessé válik.

Hága. Newyorkból jelentik: Wilson válasza a pápa jegyzékére, amely a német kormányval való tárgyalásokat visszautasítja mindaddig, míg az nem a német nép akaratát képviseli, a békére való kilátásokat megsemmisíti. Amerika ugyan önállóan válaszolt, de a válasz azoknak a megbeszéléseknek az eredménye, amelyeket a többi entente államokkal folytatott és így Amerika válaszát az entente többi államai válaszával együtt lehet tekinteni.

Genf. A Journal szerint a japán kormány a pápa jegyzékére visszautasító választ ad.

Zürich. A lapok londoni táviratai szerint György angol király a legutóbbi napokban többször kihallgatáson fogadta Lloyd Georget. A jövő héten a pápa békeközvetítése kapcsán fontos elhatározások várhatók.

Bern. A Journal des Débats írja: Az angol szocialista párt jelentést tett közzé, mely megállapítja a békefeltételeket és követeli, hogy a helyreállítást valamennyi hadviselő fél által létesített közös alapról fizessék. Elzász-Lotharingiát, Lengyelországot, a balkáni államokat, Orményországot, Algirt, Írországot meg kell szavaztatni, hogy maguk válasszák meg kormányformájukat. Az angol szocialisták követelik, hogy Mezopotámiát Törökországnak, a német gyarmatokat Németországnak adják vissza.

Aradi cukrázók

keserű panasza.

(Meggaztunk a cukrász ipar.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A Matzky cukrászda ajtaján tegnap délután lehúzott rollók fogadták a közönséget s magyarázatul az ablakon és ajtón egy tábla volt kifüggesztve ezzel a felirással „cukorhiány miatt az üzlet zárva.”

Ma délelőtt azonban eltűntek a táblák az üzlet portáljáról és ismét megnyílt a cukrászda a vevőközönség részére. Az Aradi Közlöny tudósítója, hogy magyarázatot találjon az egy napos bezárára és hogy tájékozódást nyerjen arról a helyzetről, amelyben a cukrász-ipar jelenleg áll, sorba látogatta Árad város cukrászdáit és kérdést intézett az üzlet tulajdonosaihoz, hogy a háború milyen viszonyokat teremtett, miféle nehézségekkel kell megküzdeniük a háború alatt.

Az első ut Matzky Andrásy-téri cukrászdájába vezetett. A máskor finom süteményekkel teli üvegálmak üresen állottak és csupán egy tálcán szégyenkeztek piskóta tekerések. A cukorkatartókban alig állott valami áru, az egész üzlet szinte kongott az ürességtől. A meg-

London. A Reuter-ügynökség jelentése szerint az Egyesült-Államoknak a Vankánhoz intézett válaszjegyzékét az entente valamennyi fővárosában egyszerre teszik közzé.

Rotterdam. A Reuter-ügynökség közli több amerikai lap véleményét Wilson válaszárol. A Newyork Herald írja:

— Wilson visszautasítja a pápa békejavaslatát és az elutasítást olyan szavakkal okolja meg, amelyek visszhangozni fognak az egész világon. Nem lehet béke és nem lehet felépíteni oly gyenge alapra, mint a milyen a mai német kormány szava. Wilson válasza felelet nemcsak a pápa szózatára, hanem felelet a porosz béke előharcosainak is.

A World írja: A választ néhány szóban össze lehet foglalni: Nincs béke a porosz autokráciával! Ez a válasz új figyelmeztetés a német néphez, hogy törje szét bilincseit.

A Sun írja: A mit Wilson annak idején első hadi nyilatkozatában mondott, hogy mi nem harcolunk a német néppel, csak annak kormányával — azt most élesebben írja körül. Legjellemzőbb és legélesebb mondat a következő: „Németország mostani kormányzóival mi nem állhatunk szóba, csak akkor, ha a német nép akarat támogatná.”

Végül kijelenti, hogy nem szabad oly békét kötni, amely lehetővé teszi a német kormánynak, hogy újból kardot rántson, vagy a mellyel Európa egy részét, amely most tehetetlen velük szemben, segítség nélkül veszni hagyjuk. Lehetetlen Németország büncit megbocsátani abban a reményben, hogy meg fog javulni.

A Newyork Times a következőket írja: A német nép elérheti, hogy mi vele a békekonferencia asztalához ülünk, ha igazán akarja. De mindaddig, amíg nem ad nekünk olyan tárgyaló feleket, akiknek szava éppen annyit ér, mint a miénk, nem cserélhetjük ki véleményeinket a béke asztalánál. Ellenkező esetben a tárgyalások eredménye nem lesz egyéb értetelen papirhalomnál.

ezappant látogatók előtt egy-egy szelet fagyalt, vagy limonádé állott, a válogatásra nem igen nyílt alkalma senkinek. Az üzletet tegnap bezárni volt kénytelen a tulajdonosa úgy az Andrásy utit, mint a Forray-utcait, mert a cukorkészlete teljesen elfogyott.

— Míg béke időben — adta meg a felvilágosítást Matzky Károly cégtulajdonos, naponta egy zsák lisztet és ötven kilogramm cukrot tudtam feldolgozni, ma a közéleti hivatal szűkmarkuságából havonta öt zsák lisztet utalnak ki két üzletem részére s emellett a cukorközpont cukorszükségletemet fedezésére egészben négy százötven kilogramm, vagyis naponta tizenöt kilogramm cukrot bocsájt rendelkezésemre. Hogy ebből az anyagból képtelen vagyok fedezni szükségletemet, az bővebb magyarázatot aligha igényel. Cukorka-féléket egyáltalában nem vagyunk képesek gyártani. A tésztaféléket is redukálni kellett a minimumra: vajjas vagy hájas, tésztaikat, olyan süteményeket, amelyekhez zsirfélé kell, egyáltalában nem tudunk készíteni, mert a zsiradékfélék oly hihetetlen magas áron kaphatók, hogy azt még a mai árak mellett sem vagyunk képesek igénybevenni. A város részéről azt a támogatást, amelyet iparunk megérdemelne, sajnos nem kapjuk. Pedig ma, amikor a háztartásokban

alig tudnak készíteni sütni, iparunk nem luxus ipar, hanem közszükségletet jelentő s termékeink nagyban hozzájárulnának a közellátás hibáinak, keserveinek enyhítéséhez. Semmiféle méltánylást, belátást nem tapasztalunk a hatóságok részéről s jóllehet üzletem egyik alkalmazottja egész idejét a hivatalból-hivatalba való szaladgálással tölti el, hogy valamiféleképpen elő tudja teremteni a szükséges lisztet és cukrot, napról-napra csak tengetjük életünket s ki vagyunk téve annak, hogy még azt a kevés nyersanyagot sem kapjuk meg, amely elég helytelenül és elég logikátlanul állapított meg részünkre. Mert nem áll arányban azzal a forgalommal, amelyet üzletünk lebonyolított, illetve lebonyolítani hivatva volna. A közönség iránti köteles figyelmességünk dacára is képtelenek vagyunk megfelelni feladatainknak s évről-évre fokozódó veszteségeink ellenére sem vagyunk képesek a hivatalos körök véleményét megváltoztatni, s több jóindulatra bírni. Elképzelhető nehéz helyzetben vagyunk mindannyian, mert a tésztafeldolgozás szükséges egyéb kellékek is csak a lehető legnagyobb áldozatok árán állhatnak rendelkezésünkre. A töltelékhez való anyagok óriási magás ára, az a körülmény, hogy cukorhiány miatt egy szemernyi gyümölcsöt sem voltunk képesek mind mai napig elraktározni, az a veszélyt rejtik magukban,

hogy a tél folyamán egyáltalában nem leszünk képesek a közönség igényeit kielégíteni.

Hogy mennyire nem törődnek iparunkkal a városban, ép úgy mint az egyes központokban, bizonyítja az is, hogy az augusztus elsején esedékes cukrot még ma se utalták ki. Ez a helyzet kényszerített bennünket arra, hogy az üzletemet tegnap bezárjam és kockára togyem velem együtt dolgozó tizenhét munkosomnak a mindennapi kenyerét. Jellemzősül felemlíthetem, hogy pár nappal ezelőtt egyik előkelő aradi urnak, akinek családjában súlyos betegség részére piskótát kellett volna kiszolgáltatnom, csak úgy voltam képes eleget tenni, hogy egy már hetekkel előtte félretett állandó vevőmnek szánt készletből vettem el az utolsó tíz darab piskótát. Sem lisztet, sem cukrot nincs ahhoz, hogy például ezt a fontos, betegeket tápláló szert képező süteményt készíthessem és forgalomba hozhassam. Lőcs tanácsnok ur jóvoltából tudtam kinyitni ma, aki szíves volt közben járni, hogy kíségetésül cukrot kapjak a várostól.

Tudósítónk utja Matzkytól Mihályi Gyulának az üzletébe vezetett, amely tudvalegőleg közel egy hét óta csak a délelőtti egy pár órában van nyitva, egyébként pedig állandóan zárva volt. Mindenben megerősítette az üzlet tulajdonosnője, Mihályi Gyuláné urasszony mindazt, amit Matzky Károly mondott. Bezárni voltak kénytelenek üzletüket, mert különösen a cukorhiányt nem tudták leküzdeni. Üzletük hasonlóképpen teljesen üresen áll, alig pár darab tészta diszeleg mutatoul egy-egy tálan annak bizonyosságául, hogy tulajdonképpen cukrászdában volnánk.

Varga András cukrász napok óta zárva tart. Sem lisztje, sem cukorja nincs. Hasonló helyzetbe került Virág Kálmán Weitzer János utcai cukrász s ha pár napon belül meg nem kapja augusztusra esedékes cukorjárafordóságát Wild Ferenc Józsefőherceg-uti cukrász, követni kénytelen a többi cukrász sorsát s szintén bezárja üzletét, amely pedig ma Wild Ferencné urasszony szavai szerint a béke időnél sokkalta fokozottabb forgalmat tudna elérni.

— A békében — mondja a tulajdonosnő — hetenkint két zsák lisztet s havonta öt mé-

termáza cukrot fogyasztottam el, míg ma egy hónapra kapok két zsák lisztet s havonta háromszázötven kilogramm cukrot. Ez a helyzet arra kényszerített, hogy redukáljuk üzemünket, hogy beszüntessük az utcára való árusítást. Nélkülözzük a házakhoz való megrendelést s alig vagyunk képesek kielégíteni azokat a vásárlóinkat, akik megfizetnek látogatásaikkal, akiknek a száma észrevehetőleg emelkedett a háboru alatt. A mai napig tengettem üzletünket kölescukrokból, de ma már kifogyott minden forrásunk s azelőtt a helyzet előtt állunk, hogy ha nem kapjuk meg a cukorközpont által már rég kiutalt augusztusi cukorjándóságunkat, követjük Matzky és többi cukrásztársaink példáját.

A cukrászokkal hasonló nehéz helyzetbe hozta a háboru az aradi piskótagyárat, amely közel egy év óta liszt és cukorhiány miatt teljesen beszüntette az üzemét és ugy a tulajdonosa, mint a gyárban foglalkozott személyzet tisztán és kizárólag a hatóságok figyelmenlensége, nem törődősége miatt a keresetképtelenségnek vannak kitéve. Idején és helyénvaló volna, hogy a hatóságok minden lehetőséget kivesenek el ezen iparágak nyomorúságos helyzetének a megszüntetésére, kellő támogatással törekednének arra, hogy a köz érdekében ezek az üzletek üzemképes állapotba kerüljenek.

Hazaárulással vádolt főszolgabíró.

(Mikor a plébános haragszik és régalmaz.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az Aradi Közlöny néhány hét előtt röviden már hírt adott arról a fegyelmi eljárásról, amelyet Beszterce-Naszód vármegye alispánja, Hozsda György óradnai főszolgabíró ellen indított. Ez az ügy az egész Szamos völgyében nagy port vert föl, mert nem kevesebbről volt szó, mint arról, hogy a főszolgabíró egy házi ember: Kopacz Gergely óradnai plébános hazaárulással és kémkedéssel vádolta meg a katonai hatóság előtt.

A dolog kezdete az oroszok első bukóvínai inváziójára nyulik vissza, amikor kisebb orosz osztagoknak a határmenti Lajosfalvái és Újradnái sikerült eljutniok. Kopacz Gergely óradnai plébános, aki már hosszabb ideje közéleti ellenlábasa volt Hozsda György főszolgabírónak, akkoriban bizalmasan közölte az Óradnán állomásozó Vidakovics őrnaggyal, hogy az oroszok azért értesülnek oly pontosan és gyorsan a mi csapataink hadmozdulatairól, mert kémjük van Óradnán és ez a kém nem más, mint maga a főszolgabíró. Vádját a plébános egy román földművesnek állítólagos vallomására alapította. Az őrnagy ezt a bejelentést tudomásul vette és katonai detektívekkel ügyeltette a főszolgabíró, de a megfigyelés teljesen eredménytelen maradt.

Az őrnagy és a plébános azonban állandóan kémnek tartották a főszolgabíró, és az Óradnán elhelyezett számtalan katonai hatóságot vele szemben elővigyázatosságra intették. Másfél évig tartott ez a helyzet, amelyről a főszolgabírónak is tudomása volt anélkül, azonban, hogy a vád eredetét kipuhatolhatta volna. Nemrégiben azután pozitív formában tudomására jutott Hozsda Györgynek, hogy ki és mivel vádolja és ezt bejelentette Hunyadi János alispánnak, aki azonnal kiszállt Óradnára és kihallgatta a plébánost. Vallomásának eredményeként elrendelte a főszolgabíró ellen a fegyelmi vizsgálatot, amelynek során számtalan tanu hallgattak meg. Az egész Szamos völgye érdeklődve várta a további fejleményeket.

A napokban azután a lefolytatott vizsgálat alapján Beszterce-Naszód megye ügyésze beterjesztette az ügyészi véleményt Úgron András főispánhoz. Az ügyész megállapítja, hogy a hazaárulási és kémkedési vád minden alapot nélkülöz és hogy a vád semmiféle bizonyítékot sem tudott produkálni arra vonatkozólag, hogy a főszolgabíró ezt a súlyos bünt tényleg el is követte. Az ügyészi vélemény

Arad város legtöbb adót fizetői.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Most állították össze a városházán a névsorát az aradvárosi legtöbb adót fizető polgároknak. Ebből a névsorból fogják tudvalevőleg kiválogatni a városi virilistákat, azt a 71 városatyát, aki adója alapján lesz tagja a törvényhatóságnak. A legtöbb adót fizetők névsorán már meglátszik a háboru hatása is, mert abban szerepelnek olyan egyének is, akik a háboru következtében szereztek nagy vagyont, vagy oly nagyra gyarapították tőkéjüket, hogy esetleg bejutnak a városháza pénzarisztokratái közé. Ezek között találjuk a cipő konjunktura következtében háztulajdonossá vált Kutányi Ferencet, Korosi Jakab marhaügynököt, Kornis Izsó, Armin és Odón gabonakereskedőket, Ketterer Károlyt, a Marta-gyár igazgatóját, Rosenberg Arnold borkereskedőt, Pöhm János vaskereskedőt, Löwy Mór sóraktárost, Löwy Márkus háztulajdonost, Kolossa Viktor vendéglőst. Az ujak között szerepelnek még Böhm Géza vállalkozó és Meilinger József villanygyári igazgató is.

A legtöbb adót fizetők névsora egyébként a következőképpen szól:

Neuman Testvérek gyáros 99462, Braun Gusztáv és neje háztulajdonos, kávé 9206, Gutzjahr Mihály földbirtokos 7859, Eles Armin és neje háztulajdonos, kereskedő 7664, Goldschmidt Sándor bankár 7001, Weisz Márk, Károly és Lajos cukorgyáros 5419, Stern Lipót és neje háztulajdonos 5417, Schwartz Hermann, Adolf és Weisz Izidor háztulajdonos, kereskedő 4808, Adler Andor háztulajdonos 4724, Lengyel Manó és neje ht., butorgyáros 4708, Lészay Sándor és neje tőzsdés 4424, Domány József és fia János ht., borkereskedő 4203, Domány János borkereskedő 706, Lusztig Armin háztulajdonos 3853, Weisz Dávid ht. 3837, Tagányi Sándor dr. ht., ügyvéd 3543, Kutányi Ferenc és neje ht., cipőkereskedő 3458, Bing János és Edéné ht., borkereskedő 3434, Schwartz János és neje háztulajdonos 3377, Baross Lajos dr. 3244, Radó Gyula háztulajdonos, ruhakereskedő 3224, Posgay István dr. orvos háztulajdonos 3222, Reisinger Ferenc és Sándor ht. 1837, Reisinger Sándor és Fodor Zsigmond ht., építész 1655, Reisinger Ferenc dr. ügyvéd 55, Schuch Ferenc és neje ht., vendéglős 3046, Földes Kelemen és neje ht., gyógyszerész 2836, Róth Zsigmond ht., szénkereskedő 2750, özv. Róth Józsefné, Betta, Irma, Margit és Zsiga ht. 1435, Vaniesek Ferenc és Samu ht., mérnök 2779, Szabó Albert és neje ht., üvegkereskedő 2765, Korossi Jakab ügynök 2730, Löwy Mór ügynök 2700, Cukor László takereskedő 268, Löwy Mór hordókereskedő 540, Löwy Mór és Pollák Sándor sóraktáros 517, Pollák Sándor ládakereskedő 1350, Neszner Aladár és Társai ht., földbirtokos 2572, Vojtek Alajos borkereskedő 2565, Tedeschi Viktor ht. 2549, Heilmann Adolf gyárigazgató 2523, Heitz Sándor dr. és neje ht., ügyvéd 2433, Stengl Andor ht., borkereskedő 1371, Horváth Sándor és neje ht., vendéglős 2377, Winkler József ht. 2345, Krammer József és neje ht., borkeresk. 2363, Damjan Aurél dr. és neje ht., orvos 2348, Tóth József ht., tőkepenész 2344, Mairovitz Emil ht. 2240, Réthy Viktor és Jenő ht., nyomdász 2331, Pollák Vilmos és neje ht., szénkeresk. 2230, Szantay Lajos és neje ht., építész 2214, Korniss Izsó, Armin és Odón ügynök 2215, Hajós Arpad és neje ht., gyógyszerész 2214, Hruszta Vilmos dr. és Hajós Arpad ht. 97, Szalay Antal ht., földbirtokos 2130, Rozsnyai

szeptember első napjaiban kerül a vármegye törvényhatóságának közigazgatási bizottsága elé, amely rehabilitálni fogja a méltatlanul megvádolt főszolgabíró. Óradnán egyidejűleg mozgalom indult meg, hogy a járás békéjét megbontó plébánost Majláth Gusztáv Károly erdélyi püspök helyezze el az óradnai plébánia éléről.

József, Ilona, Etel és Jolán ht., gyógyszer. 2096, Löwy Márk és neje ht. 2020, Fábry Sándor dr. igazgató 1583, Fankelstein József és neje ht., terményk. 1957, Schwartz Jenőné és Löbl Gyuláné ht. 1946, Löbl Gyula borkeresk. 851, Reisz Sándor és neje ht., sóraktáros 1942, Múlek Lajos és neje ht., közjegyző 1866, Pék Ernő és neje ht. 1837, Pék Manó és Ernő divatkeresk. 472, Kotzander Ignác ht. 1811, Kneffel Lajos és neje ht., szénkeresk. 1799, Nikolits Sándor földbirtokos 1770, Balint József ht. 1753, Köpf János dr. ht., ügyvéd 1747, Solymos József ht. 1729, Kosminky Károly ht. 1706, Purgly Emil ht. 1661, Oravecz Miklós és neje ht., takeresk. 1642, Eles Béla dr. és Géza ht. 1307, Eles Béla dr. ht., ügyvéd 58, Bing Hugó ht., igazg. 1687, Ketterer Károly autógyári igazg. 1620, Deutsch Testvérek divatkeresk. 1620, Reinhart Kálmán ht., butork. 1613, Reinhart Gyula ht., butork. 1618, Reinhart Géza ht., butork. 1618, Kolossa Viktor vendéglős 1606, Lukács István dr. ht. 1587, Rosenberg Arnold ht., kereskedő 1587, Wadowszky Gusztáv és neje ht., divatk. 1583, Keppich Jakab dr. ht., orvos 1577, Hirschmann Albert és neje ht. 1555, Kremmer Alajos ht. 1544, Kell Lipót dr. ht., ügyvéd 1543, Koch Dániel ht., műszerész 1519, Papp I. János püspök 1485, Hehs Béla igazgató 1470, Koromzay Frigyes igazgató 1416, Ring Lajos és neje ht., gyógyszerész 1402, Porezan Lajos ht., vendéglős 1367, Stauber József ht. főszerkesztő 1359, Gintner Adam és neje ht. 1354, Rajku Sebő igazgató 1354, Kintzay János ht. 1322, Porezia Lajos gróf ht. 1270, Szontagh Gusztáv ht. 1267, Hönigesz Nándor ht. 1252, Mayer Miksa és neje 1236, Csizán Géza ht. 1229, Natlland Bernát igazgató 1215, Hegyi Albert ht. 1185, Freund Fülöp és neje ht. 1175, Freund Fülöp és Kunst József rövidírák. 348, Steiner Ferenc és neje ht. 1160, Robitsek Agoston ht., ügyvéd 1160, Lukács Lajos dr. ht., ügyvéd 1133, Deutch Ignácz ht. 1150, Lénárd András ht., hentes 1140, Szathmáry Géza és Maria ht. 1130, Hady Antal és neje ht., hivatainak 901, Ottubay Károly ht. 1108, Varjassy Lajos dr. kam. titkár 1104, Ruttkowszky Ferenc ht., részöntő 1085, Ring Géza igazgató 1080, Schreyer Viktor és neje ht., sóraktáros 1042, Müller Károly ht., ügyvéd 1039, Meilinger József igazgató 1016, Somló Armin dr. ht., ügyvéd 1014, Tabakovits Emil ht. 1014, Domán Sándor és neje ht., kereskedő 1005, Farkas Abraham és Bernátné ht. 979, Farkas Abraham szeszkeresk. 337, Donardt Fülöp ht. 957, Konicsek Sándor és neje ht. 952, Faragó Gyula ht., földbérlő 945, Faragó Testvérek tőkepenész 229, Flamm Lipót vállalkozó 945, Frick József és neje ht., gyáros 938, Dobró Pál földbérlő 933, Steiner József ht., építész 917, Králitz Lajos dr. ht., ügyvéd 911, Fridrich György ht. 840, Fridrich György és Társa ht. 739, Meisztróvits János ht. 640, Halmay Andor földbirt. 525, Schneider Ferenc ht. 823, Lammat Ferenc ht. 798, Pöhm János ht., vask. 788, Szilágyi Manó és neje ht., kalyhas 745, Mandi Vilmos és neje ht., ügyvéd 740, Szalay Kálmán ht., Antal és Maria ht. 737, Szalay Károly ht., ügyvéd 615, Grossmann Jakab dr. ht., orvos 735, Böhm Géza és neje ht. 728, Böhm Géza és Kádár József vállalkozó 540, Tich Mór dr. és neje ht., orvos 695 koronát.

A névjegyzéket közszemlére teszik ki és az ellen bárki felszólalhat, kérheti az oda felvett adózó törlését, adójának helyesbítését vagy újabb adózó felvételét. Az igazoló választmány a kitétel lejártán megállapítja a 71 virilista névsorát.

Wilson válasza a pápának.

Erkezett reggel 3 órakor.

Lugano. A római angol követ tegnap délután a pápa államtitkári hivatalában átnyújtotta az Egyesült Államoknak a pápa békeajánlására adott válaszát, amelyet Lansing irt alá. A válasz teljes szövege az olasz lapokban washingtoni távirat formájában jelent meg. A válasz nem olyan mereven elutasító, mint ahogyan azt tegnap bejelentették.

Minden szívet. — mondja az Unió elnöke mélyet nem vakított ei és nem keményített meg a borzalmas háború, mozgásba kell, hozzon a pápa eminenciájának megható felszólítása és azok a humánus és nemes okok, melyek e felszólítást szülték. Kívánatos, hogy rálépjünk a béke útjára, melyre a pápa rábeszélési képességével vezetni óhajt. De döresség lenne erre az útra lépni, ha nem vezetne csakugyan a békére. Csak a szilárd tényekre alapítjuk válaszukat semmi másra. Nem a harcnak egyszerű beszüntetése kívánatos, hanem egy biztos és állandó béke. Ilyen élet-halál harcban nem szabad még egyszer keresztül menni, a higgadt ítélet kötelessége, hogy biztosítson miniket ez ellen. Eminenciája azt javasolja, hogy állítsuk vissza a statusquoante bellum állapotát. Az általános leszerelés a nemzetiségek megegyezése a döntő bíróság határozata alapján történjék és ezzel a megegyezéssel a tengerek szabadsága, Franciaország és Olaszország területi igényei, a balkáni probléma és Lengyelország helyreállításának kérdése békés tárgyalások anyagává tévessék, amint ez a béke új atmoszférájában lehetséges, s hogy e kérdések megoldásánál a népek igényeiket és törekvéseit méltányos figyelemre találjanak.

Világos, hogy e problémák egyik részét se lehet megoldani, ha a statusquo ante bellum helyreállítása nem nyújt szilárd és kielégítő alapot erre.

A háború célja az, hogy a világ szabad népeit felszabadítsa egy nagy katonai hatalom lenyegelésétől.

Oly hatalomtól, melyet egy felelősen kormány vezet, amely kormány tiokban világuralomra törekszik és e terv keresztülvitelében nincs tekintettel sem szerződésbeli kötelezettségekre és régóta fennálló és általánosan becsült nemzetközi alapevkekre.

Oly hatalomtól, mely a neki megfelelő időt választotta ki a háborúra és oly hatalomtól, amely tervét kegyetlenül és hírielenül keresztülvitte, oly hatalomtól, mely sem a törvény, sem az igazság korlátaival nem törődött, mely most úgy áll előttünk, mint csalódott,

de le nem győzött ellensege a világ négy ötöd részének.

Ez a hatalom nem a német nép, hanem a német népek kegyetlen parancsolói. Nem a mi dolgunk, hogy miképpen jutott a nagy német nép e hatalom alá, hogy miképpen vetette magát alá időleges készségeivel uralma alá. De a mi ügyünk, hogy a világ többi részének történelme ne függjön többé e hatalom gyakorlatától. Ha egy ilyen hatalommal ő eminenciája javaslata alapján békéről tárgyalnánk, ez azt jelentené, hogy visszanyerné erejét és politikáját újból megismételné. A nemzetek állandó ellenséges kombinációját tenné szükségessé a német nép ellen és arra is vezetne, hogy az új szülött Oroszország a biztos ellenforradalom áldozata lenne. Lehet-e békét alapítani német hatalom csorbítatlan helyreállítására és a német hatalom becsületszavára. A felelős államférfiaknak mindenütt be kell látniuk, hogy a béke nem nyugodhat oly politikai és gazdasági korlátozásokon, melyek a bosszún alapulnak és a céljuk néhány nemzetnek kedvezni, másokat pedig megkárosítani.

Az amerikai nép a német kormány által elviselhetetlen jogtalanságban részesült. De nem követel represszáliákat oly nép ellen,

mely maga is akarata ellen viselte el ezt a háborút.

Az amerikaiak azt hiszik, hogy a békének a népek jogain, nem a kormányok jogain, a kis, nagy, gyenge és hatalmas népek jogain, az önkormányzat gyengülő jogain és szabadságán

kell nyugodnia és gazdasági lehetőségeket kell nyitnia, természetesen a német népet is beleértve.

ha a német nép elismeri az egyenjogúságot és nem törekszik uralom után.

Minden béketeremtő próbaköve az, hogy az összes részvevő népek jóhiszeműségén nyugasszák-e, vagy pedig egy becsületes és intaktus kormány szava áll szemben a szabó népek csoportjával. Ez az a próbaköve, amelyet minden körülmények között alkalmazni kell.

Azok a felfogások, melyeket az Egyesült-Államok ebben a háborúban követnek az egész világ és minden nép előtt ismeretsek, ahol az igazság utat tört. Nem kell ismételnünk azokat.

Mi nem keresünk semmiféle anyagi előnyöket. Mi azt hisszük, hogy a legelviselhetetlenebb igazságtalanság, melyet ebben a háborúban a német kormány remélő brutális hatalmával elkövetett, elégtételt kell, hogy nyerjen, nem egy vnyé szuverenitásának kárára, hanem ellenkezőleg, egy a gyöngé, mint az erős népek szuverenitásának megőrzésére.

Kärpötlésül büntetés, a birodalmak felosztása, a gazdasági kizárás elvének felállítására nem lehet célra vezető és nem képezheti alapját állandó békének. Az állandó békének igazság, méltányosság és az emberiség közös jogain kell nyugodnia. Németország jelenlegi parancsolóinak szavát nem fogadjuk el garanciául olyasvalamiért, aminek állandónak kell maradnia, ha a német nép akarátának és szándékának kifejezése azt nem támogathatja úgy, hogy a világ többi népei elfogadjassák. Ilyen garanciák nélkül egy nép sem teheti magát függővé titkos kiegyezési szerződésektől, a leszerelésről szóló megegyezéstől, szerződésektől, melyek a döntő bíróságot tennék a hatalom helyére, területszabályozásoktól és a kit nemzetek helyreállításától, ha mindezeket a német kormánnyal kötnék meg. Emellett fogva be kell várnunk a központi hatalmak nagy népei szándékainak néhány új bizonyítékát. Adja Isten, hogy ez minél előbb és olyan formában történjék, hogy helyreállítsa az összes népek bizalmát a nemzetek jóhiszeműségében és helyreállítsa a szerződésileg megkötendő béke lehetőségét. *Lansing Róbert.*

Lugano. Az olasz háborús lapok, azok is, amelyekről tudvalevő, hogy nem a kormány hozzájárulása nélkül nyilatkoznak, kiemelik Wilson válaszában elutasító momentumát és hozzáfűzik, hogy a visszautasító válaszok a pápát nem sérthetik meg.

HIREK.

Meghíusultnak tekintendő az olasz offenzíva

— Saját tudósítónk telefonjelentése.

Bécs. A Reichspost haditudósítója jelenti az Isonzó frontról: A 11. Isonzó-esete még nem ért véget, de ami ezután következik, már csak az ellenség hiábavaló erőlködése elérhetetlen dolgokért. Borovics seregei szilárdabban állnak mint valaha. A nagy olasz offenzívát augusztus 28-ika óta meghíusultnak lenet tekinteni.

Budapesti. A sajtószállásról jelentik este: Az Isonzónál a két hete tartó szakadatlan harcok után a mai napon a harc tevékenység csekély volt.

Zürich. Milanóból még azokat a katonákat is a frontra vitték, akiket csak két héttel ezelőtt hívtak be. A milanói lapok katonai munkatársai egyértelműen azt a felfogást vallják, hogy Cadorna minden körülmények közt be akarja fejezni a háborút és most akar döntést elvenni.

— Személyi hír. Fovér Gábor királyi tanácsos, az Aradi Első Takarékpénztár új vezérigazgatója, elfoglalta állását és a mai nappal működését megkezdette.

— A német Külügy államtitkár Bécsben. Berlinből jelentik: Kühmann külügyi államtitkár Bécsbe utazott, hogy bemutatja látogatásukat tegyen.

— A Mária Terézia lovagok bárósága. Budapestről jelenti tudósítók: A Budapesti Közlöny holnapi számában a következő legfelsőbb köriratot fogja hozni:

— Kedves Bathyaay gróf! Folyó évi augusztus hó 14-én kelt kéziratommal katonai Mária Terézia-rendem középkeresztjével kitüntetett Kövesházi Kövess Herman tábornagnak, valamint ugyanazon napon kelt parancsiratmal ezen rend lovagjává kinevezett Szurmay Sándor gyalogsági tábornok, magyar honvédelmi miniszternek, Rényi Scharitz György és lovag Willerdling Rezső altábornagyoknak, Somorjai Laksabich Géza vezértábornagnak, továbbá Glogovacz Gójkóvár, Heim Géza századosoknak és végül Cumin Artur tartalékos hadnagynak a katonai Mária Terézia-rendem alapszabályai második pontjának 37. §-a alapján a magyar bárói méltóságot díjmentesen adományozom és erről dönt további intézkedés végett ezennel értesítem.

Kelt Reichenauban, 1917. augusztus hó 17-én.

Károly s. k.

Bathyaay Tivadar gróf s. k.

— A tengeralattjáró háború. Amsterdamból jelentik: Az Allgemein Handelsbladet írja: A tengeralattjáró naszadok február 17-ike óta 695 angol hajót süllyesztettek el, köztük 525 nagyobb volt ezerhatszáz tonnánál. 452 hajó elmenekült a tengeralattjárók elől.

— A görög király Zürichben. Baseliől jelentik: Konstantin görög király és családja szeptember végén Zürichbe fog utazni hosszabb tartózkodásra.

— A földművelésügyi miniszter Gyöngyösön. Budapestről telefonálja tudósítók: Nezőssy Béla földművelésügyi miniszter Gyöngyösre utazott, hogy közvetlen tapasztalattal alapján meggyőződést szerezzen a történekről és ott kívánja megállapítani a kárvallottak igényeit.

— Vacsora egy aradi főhadnagy tiszteletére. Fekete Sándor főhadnagy az aradi vasúti állomás parancsnoka a katonai szolgálat alól történt felmentése következtében Aradról távozik és polgári foglalkozásához tér vissza. — Ugy a katonai, mint a polgári körökben élénken sajnálják távozását, mert az évek során míg a pályaudvari parancsnokságot vezette, igen sok esetben győződött meg a közönség arról, hogy a főhadnagy mindannyiszor segítségére volt a polgárságnak, mikor az hozzáfordult. Működési ideje alatt gyakran adta bizonyítottan előzékenységének és szakképzettségének különösen, amikor az erdélyi menekültek ellátásáról volt szó. A távozó parancsnok tiszteletére a vasúti étteremben ma este társasvacsorát rendeztek, amelynek keretében egy feltehető mint barátai meleg ünneplésben részesültek. Utódjaul Reitzer Jakab főhadnagy pályaudvari tisztet nevezték ki vasúti állomásparancsnokul.

— Temetés. A tragikus halállal elhunyt Lacumann Frigyesné temetése holnap szombat este hét órakor lesz a felső temető halottas házából. Lachmann Frigyes százados a mélyen sajított fej ma érkezett haza a harcterről. Az elhunyt lelküdvéért az engesztelő szent mise áldozatot szeptember 3-án délelőtt tíz órakor mutatják be a vártemplomban.

— Heim százados nem zsidó. A Magyarországi című lap megcáfolja az általunk tegnap reprodukált amaz értesülését, mintha a Mária Terézia renddel kitüntetett Heim Géza szegedi kapitány zsidó származású lenne. Az igazsághoz híven közöljük a lapok eme cáfolatát is.

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Sikeresen elintéztük az olasz offenzívát.

Köln. A Kölnische Zeitung a következőket írja az Isonzó csatáról: Kedden nagy fordulat állott be az Isonzó csatában. Az ellenség a Wip-pach fronton és különösen San Gabriellénél súlyos vereséget szenvedett. Az olaszok megkezdték beásni magukat. A helyzet az osztrák-magyar csapatokra nézve igen kielégítő. A front szikárdan birtokunkban van és minden támadás ellen biztosítottuk. Az offenzíva hullámai talán még rezegni fognak, de az offenzíva Ausztria-Magyarországra nézve sikeresen elintéztéknek tekinthető.

Frankfurt. Az orosz szocialista sajtó a legnagyobb bizalmatlansággal ítéli meg a kormányt az amaz intézkedését, hogy a cárt Tobolszkba vitték. Félnék, hogy Anglia segítségével a cárt megszöktetik.

Hága. Londonból jelentik, hogy az ottani politikai körökben általános elégedetlenség uralkodik a helyzettel és új párt alakításokra tö-

rekednek. Az egyik párt Lloyd George mellett és a másik ellene akar működni. Valószínű, hogy új választásokra kerül a sor.

Bern. A Demokraten jelenti: Zürichben letartóztatták a párisi Matin tudósítóját. A párisi Journal zürichi tudósítójánál házkutatást tartottak. A Bund megerősíti a jelentésnek valódságát.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti: A helyzet változatlan.

Bern. A Bund munkatársa jól értesült helyről minden ellenkező híreszteléssel szemben kijelenti, hogy Lenin Oroszországban van és nem gondol arra, hogy külföldre menjen, mert szerepe még nem ért véget.

Berlin. Az itteni zsidó egyesület bizalmi embereitől azt az értesítést kapta, hogy az ellenforradalom hívei Oroszországban újabb nagy propagandát fejtenek ki a hadseregben és a parasztság között pogrom előidézésére. Az agitátorok közlik, hogy és más nemzetiségeknek is elmondják, hogy a zsidók békét akarnak kötni, más helyeken pedig mint Lenin hívei lépnek fel az uszítók s a zsidókat azzal gyanúsítják, hogy ők a béke ellen dolgoznak.

lyet használják. Egy csoport ilyen tevelovást mutat be az „Élő” képeslap legújabb száma, amely 20 fillért ér és számos képet és rengeteg olvasni valót nyújt előfizetőinek.

— A szatmári főkapitány fejeletmi büntetése. Budapestről telefontárlás tudósítónk: Tankóczy Gyula szatmári kapitányt az ellene emelt büntésekben tudvalevően felmentették. A fejeletmi eljárás során ezer korona pénzbüntetésre ítélték, de hivatalába visszahelyezték. Most végső fokon a belügyminiszter hatszáz korona pénzbüntetésre ítélte: Tankóczy meghurcoltatása után nem marad meg hivatalában, hanem nyugdíjaztatását kéri meg.

— Tejjegyek kiadása. Értesítem a közönséget, hogy holnap szeptember 1-től kezdve csak 300 számgig adatik ki a tejjegy. Miután pedig a vonatok állandó késése folytán a tej naponta rendetlenül érkezik meg, felkérem a közönséget, hogy legyen türelmmel s a reggeli órákban ne csoportosuljon mert csak délelőtt 11 óra után van módunkban a jegyeket beváltani, miután a reggeli tej a kórházak és a gyári üzlet alkalmazottai részére fordítatik. 11 óra után azonban midőn a nagyobb szállítmány megérkezik, mindenki részére a tej hiánytalanul ki fog szolgáltatni. A közlekedési hivatal vezetője.

— A csermői műkedvelők által folyó hó 26-án rendezett estély erkölcsileg szépen sikerült és jókedélyre is jelentékeny összeget eredményezett. Bevétel 313 korona. Felülfizettek: 10 koronát Szita István, 6 koronát: Suhajda Lajos (Somoskeszli), Korponai Sándor (Sep-rös), 5 koronát: Berezvay Gyula, Révész Károly, 4 koronát: Keresztes István, Kardos Jenő, 3 koronát: Fischer Ármin, Schwarc Márkus, Székely Zoltán, Rosenberg Mór, Weisz Zoltán, 2 koronát Friedmann Mór, Gerbner Miksa, Stengl Simon, Havas György. Felülfizetésekért köszönetet mond a rendezőség.

— Balházár-est. Nagy érdeklődés nyilvánul a szombaton, 1-én és vasárnap, 2-án a kultúrpalotában tartandó estély iránt, illetve a Bloch fi. cégnél folyó jegyelővételek után, ami természetesen is, mert Balházár név elég garanciát nyújt arra, hogy a közönség pompás élvezetben fog részesülni. Három éve, hogy utoljára látuk a népszerű Balházárt, ki azóta művészeti ügyességet sok irányban tökéletesítette és a mostani mutatványai feül fogják mulni összes eddigi produkcióit, melyekkel a közönséget egyik bamulattól a másikra fogja ejteni. Csak egy kérésünk s az az, hogy az egész estélyt az egyetlen díjazásba tartva. Vasárnap két előadás lesz, délután 4 órakor félhétvárákkal és este 8 és egyenved órákor rendes hely-árákkal.

— Az összes iskolák és iskolák igazgatói felhívják az Aradi Első Amercentintagytársaságot, hogy a közönség részére.

— Az aradi auth. orth. izraelita hitközség előjárósága közhírré teszi, hogy az imaszék bérbeadását szeptember hó 2-án, azaz vasárnap délután 4 órakor megkezdji, saját tanács-teremben. Aki 5-éig nem váltja be az imaszéket, a régi helyre igényt nem tarthat. Elnökség.

— Gyerünk ma este az új orfeum társulatot a Központi szállodában megézni. Első-rangu erők. Frissen csapolt sör. Ajánlatos a jegyeket szombat és vasárnapra előre megvenni és a helveket ezáltal biztosítani.

— Az összes aradi iskolákban előírt új és használt tankönyvek, valamint taneszközök és füzetek nagy raktára Ingusz I. és Fiánál Weitzer János-utca sarok polgári finiskolávt szemben.

— Keresk. szakoktatás. 4 havi magántanfolyam felnőttek részére. Könyvelés, levelezés gép- és helyesírás, számtan. Álláselővetítés. Beiratkozások Lázár Vilmos-utca 2.

— Az iskolai beiratás alkalmával ne mulasszák el az aradi és vidéki szülők a megszkott jó bevásárlási forrást Fischer Nagyármházt Szabadság-tér 12 szám alatt felkeresni ahol a legnagyobb választékban gyermek ingek, kalapok, harisnyák, fiú és leány ruhák, iskola táskák és minden egyéb cikkeket a legjutányosabban beszerezhetnek!

— Levélpapír olcsóságok Kerpelnél.

— Gyors és gépirási tanfolyam. Minden hó elsején kezdődőleg gépirás tanítás az összes rendszerű írógépeken, gyorsírás és íródi munkálatok tanítása szaktanár vezetése mellett. Beiratkozni minden nap lehet: Bodnár József írógép vállalatnál, Arad, Weitzer János utca 11. Telefon 11—41.

— Helybeli és vidéki viszonteladók részére tábori dobozok, levelező-lapok, csomagoló- és levélpapírosok, papírzsákok, képes levelező-lapok, papírzsálok, noteszek stb. legolcsóbban Kerpel Izsó papírnagykereskedésben.

— Új és használt tankönyvek az összes aradi iskolák részére már kaphatók, valamint iskolatáskák, rajz és írószerek nagy készletben Krausz Pauliu könyvkereskedésében, színház-épület.

KÖZGOKÉPSZINHAZ.

— Napoleon élete és halála. Régen nyitult meg moziállm iránt olyan hatalmas érdeklődés, mint amelyet az Apollóban bemutatott „Napoleon élete és halála” váltott ki a publikumból. Kora délutántól kezdve késő estig beláthatatlan embertömeg hullámozott a Zrínyi-utcában s az Apolló pénztárai előtt. Az utolsó előadásra már jóval előbb elkeit minden jegy s így a közönség egy része kénytelen lesz azzal beérni, hogy szombaton vagy vasárnap nézze meg a nagykonceptiójú történelmi képet.

— A nagyravágyás átka vasárnap az Erzsébet mozgószínházban. E címen egy 5 felvonásos társadalmi dráma kerül bemutatásra, a melyben a főszerepet a világhírű mozi-színész. Klitsch Vilmos játssa, ami már maga is nagy garancia arra, hogy e képen csakis jót és szépet láthatunk. Ezenkívül a kép technikai kivitele és a többi szereplők játékai is mind dicséretre méltók. — Szombaton Tróna pusztulása és a Tüzet kérek című slágerek kerülnek bemutatásra.

— A bolygó diák című 7 felvonásos drámai szenzáció, a jelenkor legnagyobb alkalmosa legközelebb bemutatásra kerül az Erzsébet-mozgószínházban.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Értekezlet az erdélyi moratórium miatt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Az aradi kereskedelemi és iparkamara az erdélyi moratórium módosítása céljából Kováta Értekezletet hívott össze a vármegyeház kistermébe. Azon Kálmán Lajos kamarai kultúr-címekkel.

A kamara képviselőjében Zima Tibor, kamarai titkár jelent meg, aki behatóan ismertette az értekezlet tárgyát és kérte az értekezlet állásfoglalását abban az irányban, hogy az erdélyi moratórium általában fentartandó-e s ha igen, nem-e kívánatos, hogy annak területi hatálya a változott viszonyokra való tekintettel korlátoztassék.

Elsőnek László Lázár dr., a Közgazdasági Bank Rt. igazgatója szólalt fel. Indítványára az értekezlet az aradi kereskedelmi és iparkamarának az ipar és kereskedelem s általában közgazdaságunk érdekében különösen a háboru alatt kifejtett, buzgó és eredményes működéséért köszönetet mondott. Felszólalásában általában az országos moratóriummal kapcsolatban kiadott s az ingók és ingatlanok elárverezésére vonatkozó rendelkezésekben foglalt korlátozások megszüntetése mellett foglalt állást és a háboru előtt és alatt kelt és lejárt összes váltókra nézve az óvás elengedését tartja kívánatosnak, mert ezáltal egyfelől a különböző lejáratu és minőségű váltók meg nem óvatolásából vagy felesleges megóvatolásából származó zavar elkerülhető lesz, másfelől pedig a felek ok nélküli és felesleges óvasköltségektől mentesülnek. Az erdélyi moratóriumot illetőleg a szászvárosi és vajdahunyadi járásra nézve figyelemmel a jelenlegi gazda-

sági viszonyokra a moratóriumot feltétlenül és teljes mértékben feloldandónak tartja, míg a petrozsényi valamint a hadszintérhez közelebb esett puji és hátszegi járásra nézve a moratóriumnak részbeni fentartását: azonban annak fokozatos lefaragását tartja időszerűnek.

Apáthy Árpád dr. megyei t. főügyész a Dévai Takarékpénztár jogtanácsosa és Marek Mór a Petrozsényi Takarékpénztár igazgatója a puji és hátszegi járásra nézve a jelenlegi gazdasági viszonyokat olyanoknak ismerik, hogy ebben a két járásban is a moratórium minden különös aggodalom nélkül feloldható. A petrozsényi járásra vonatkozólag maguk részéről is csatlakoznak László dr. indítványához.

Az értekezlet a felszólalók indítványait magáévá tette s felkérte a kamarát, hogy véleményét ebben az irányban terjessze fel illetékes helyre s Kálmán Lajos indítványára az értekezlet Pogány Béla alispánnak a terem átengedéséért köszönetet mondott.

— **Köszörikövek homokkőből.** Az aradi kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy aki homokkőből készült köszörikövek készítésével és a hadseregnek való szállításával akar foglalkozni, az küldjön be néhány próbadarabot a cs. és kir. hadügyminiszterium Maschinenevidenz csoportjának (Wien, Urániastrasse 4.)

A n. é. helybeli és vidéki vevőinknek ezton adjuk tiszteletteljesen tudomásukra, hogy **üzletünket személyzet hiány miatt ez év szept. 1-től hétköznapiokon reggel 8 órától este 6 óráig tartjuk nyitva,** délben fél 1 órától 2-ig ünnepnapokon és vasárnap egész nap zárva tartjuk.

Tisztelettel:
Szántó Mór és Társa
Szabadság-tér. 5836

Legolcsóbb és legjobb tinták!
Minden versenyen kívül!

Ajánljuk:

legolcsóbb és legkitűnőbb, modern vas-gubacs

Antracén

író- és másoló-tintáinkat

Továbbá legkitűnőbb hollófekete

olipész-tintáinkat.

Tintáskorsókat és üvegeket megveszünk, becsereélünk, vagy megtöltésre elfogadunk. 5881

Aradi Első Antracén-tintagyár

Simonyi-utca 6.

Az új

Magyar Vöröskereszt

nyeremény-kötvények előjegyzéseket elfogad az

Aradi Hitelbank és Takarékpénztár R.-T.
Salacz-utca 6. szám.

Telefon 482. 5855

AKI

házat, vagy földbirtokot

venni vagy eladni akar, forduljon bizalommal

Lustbader Adolf
ingatlanforgalmi irodájához Révay-utca 2. sz., ahol kisebb-nagyobb házak, birtokok előjegyzésben vannak. Megbízásokat ingatlanok eladására és vételére elfogadok.

Telefon 961. szám.

Házeladások,

valamint kisebb és nagyobb birtokok eladását, parcellázását közvetíteni vállalom. Az ország minden részében előjegyzésre kis- és nagybirtokok. Aradon magán- és bérházak. Ajánlatokat, megbízásokat kér

Halmi József

adásvétel közvetítő iroda.
Lakás: Deák Ferenc-u. 5.
Telefon 726. 2309

Tisztelettel értesitem Aradváros és Aradmegye n. é. közönségét hogy a Deák Ferenc-utca 29. szám alatt a volt Oszmadi-féle

vendéglőt

(a Balaton-kávéház mellett) megnyitottam. Kitűnő konyha. Abonensek elfogadhatnak. Tisztán kezelt italok.

Nagyrabecsült pártfogásért esedezik

Lőfkovits Rózsika.

Vadászfegyverek

szakszertű javítását

elvállalja

Bodnár József,

írógép vállalat. Villamos oróre berendezett javító műhely.

Arad, Weitzer János-utca 11.

Telefon 11-41. 5775

Hordók

1000 hl. tartalmu boroshordók kolnával együtt

bérbeadó.

Must vásárlást elvállalom Arad-hegyalján. Cim a kiadóban. 5840

Használt

ó l o m

megvételre kerestetik

Cim a kiadóban

Lapkihordó pár

jó fizetéssel

felvétetik.

Cim a kiadóhivatalban.

1564—1917. szám.

Tomosfüzükut község előjárósága.

Árverési hirdetmény.

Temesfüzükut község mint erk. test. tulajdonát képező 1 drb. 7 éves kiselejtezt fekete menyő. f. szeptember hó 7-én d. e. 10 órakor nyilvános árverésen készpénz fizetés mellett eladatik.

Temesfüzükut, 1917. évi augusztus hó 24.

Fulda,
h. körjegyző.

5871

Janku,
bíró.

Mesés szép lesz az a hölgy,

aki az

IBOLYA DORÉ CRÉMET

használja. Az arcórt vakító fehérre varázsolja és eltünteti mindenféle arctisztatlanságot. **Ara egy tégelynek 2—K.**

Ibolya Doré szappan 4 kor., Ibolya Doré tej 2 K — fill. Ibolya Doré hölgypor 2 K — fill.

Tyukszem ellen

a leghatásosabb szer az

Anagalin.

Ara 1 korona.

Kellemes izü

limonádét

mindenki otthon készíthet 1 adag **CITRAS**-sal.

Ara 20 fillér.

renti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Arpád gyógyszer-tárában

Arad, Andrásy-tér 22. szám.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

As apróhirdetések díját az alábbiak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetési ára 10 fillér. Vastagabb betűkkel 20 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

A legkisebb hirdetés ára 1.20 korona.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. Hirdetéseket délután 4/6 óráig vehetünk fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Házasság.

Jó házasság

levő fiatal, csinos, barna, rom. khat. valásu gazdatiszt, nőül venne oly 17-20 éves csinos, barna, háziasan nevelt, intelligens leányt, kinek 40-50.000 korona hozománya van. Fényképes leveleket „Boldog házasság” jellegre kiadóhivatal továbbít. 5878

Levelezés.

„Egy kék szempár”-nak levele van a kiadóban. Kérem, vegye át. 5880

Urak!

Ki volna hajlandó kis hadiasszonyát es-tenként elszórakoztatni. Levelet a Kossuth-utcai papírüzletbe kér. „Őszel” jellegre. 5878

Alkalmazást keres.

Egy javakörbéli férfi.

ki az összes pincogazdász vezetését érti, sok évi gyakorlattal bír, állását cserélni óhajtja. Szíves megkeresést Mervay, Rákóczi-utca 24. 5889

Ügyes ruhavarrónő

házhöz ajánlkozik. Cim Thalmajer, Simonyi-utca 2, emelet. 5886

31 éves, hadmentes

fűszer- és vegyeskereskedő segéd, ki román, magyar nyelvet beszél, azonnali belepésre alkalmazást keres. Cim Kun Arpad, Győrök. 5884

Alkalmazást nyer.

Önálló kislétrekelt,

nőtient, keresek szept. 25-re főközlétem részére, ki fűszer-, csemege-üzletben jártas és 1-2 ezer korona biztosítékkal rendelkezik. Fizetés egyelőre évi 1200 korona fix és a forgalom után 3% jutalék. Návradí Hugoné, Brád. 5877

„Házvezetőnő”.

Mint teljesen magános ember, kis gazdasághoz Győrökre, Arad mellett, szeptember 15-ére, egy olyan vidéki (falusi vagy pusztai) erőtlen, magános nőt keresek, aki jól ért a főzéshez és kenyérsütéshez és egyáltalán a háztartáshoz. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5876

Jobb házból való

leány, ki a háztartásban segítkezik, felvétetik Klein Miksa, Boros Béni-tér 8. szám. 5875

Házmeester felvétetik.

Perényi-utca 3. 5886

Ügyes raktárkezelő

keresek keszondi erdőállalatom részére, Boroshegy Áltomásra, azonnali belepésre. Fránki S. József, Arad, Weitzer János-utca 7. 5882

Gyárkezelő, főirásu,

gyára- és gépirónő, önálló munkaerő, azonnal alkalmazást nyer. Ajánlatok az Aradi Közlöny kiadóhivatalába intézendők. 6000

Tisztességes,

szorgalmas mindenre vagy bejárónő, ki padló kefézéshez ért, jó fizetéssel felvétetik. Batthyány-u. 23., I. em. 2020

Kifutó fia.

jóerkölcsű, felvétetik Vojtek és Weisz-utca. 5849

Ügyes elárultató,

azonnali alkalmazást nyer Plehler papírkereskedésében, Bohus-palota. E szakmában jártas előnyben részesül. 5825

Lakást keres.

Keresek

Öldszintes magánházban 5 szobás lakást, mellékhelyiségekkel, azonnal vagy okt. 1-ére. Cim a kiadóban. 5853

Kiadó lakás.

Kiadó

két szoba, fürdő-, előszoba és konyhából álló lakás szeptember 15-re. Andrássy-tér 3. szám, II. emelet. Bővebbet a házmeesternél. 5855

Eutorozott szoba

előszobával, azonnal kiadó 2 személy részére. Kossuth-u. 25. 5891

Vétel és eladás.

Feltöltéshez

alkalmas téria- és habarostörmelet, ingyen elhordható Kölescy-utca 10. számú építkezéstől. 5870

Eladó

több női ruha, cipő és pulkőveg. Kossuth-utcai papírüzletben. 5874

Iskolai

tankönyvek, táskák, író- és rajszerek, a legelőnyösebben szerezhetők be Deák Béla könyv- és papírkereskedésében, Forray-utca. Gr. Nádasdy-palota. 4421

Tégla

lényegében, nagy és kis mennyiségben, utányos árban kapható. Jiraszek Iroda Lovarda-u. 1. szám, telefon 1097., vagy Lázár Iroda, Hasszinger-utca 5. szám, telefon 747. szám. 3788

Veszek

használt átfurt, boros, sörs és ásványvizet dugókat 6 koronáért kilogrammonként. Kijelentem az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kéretnek. 5000

Alma,

őszi és téli, több waggonnal, eladó. Baár Sándor, Lapusnyak, u. p. Hunyad-dobra. 5852

Zongorát

teljesen jókarban levőt vennék. Ajánlatokat Weitzer János-utca 3., II. emelet kér. 5862

Tögy- és cser-makk

területeket bérbe veszek, esetleg felszedett makkot bármily kis és nagymennyiségben veszek. Ajánlatokat kerék. Goldis Kornel, Nadab. 5541

CIROKSZAKÁLT ÉS CIROKMAGOT.

vesz minden mennyiségben Szűcs Pál aradi cég. Telefon 613. 5677

Gyári áron

árulni női velour kalapot, minden mennyiségben. Kalap Bazar, Arad. Telefon 1117-1157. 5797

Egy jógyármanyn

nagybőgő eladó. Bővebbet Karolina-u. 5., I. em., 14. ajtó. 5739

9-keronát

fizetek egy gram legfinomabb aranyért. Zalogcédulákat a legmagasabb áron veszek. Brandes óras- és ékszerész, József főherceg-ut 12. szám. (Lutheranus-templom mellett.) 5518

Finom csemege-üő

kapható Winkler József szőlőgazdászánál. Arad Batthyány-utca 11. 5547

Tankönyvek és rajszerek

legelőnyösebb bevásárlás forrása Minerva Könyves I. és Társas, Arad, Bobó-utca 1. (Ferenc-téri polgári iskola mellett.) 5095

Cserépszabad, Bohus-téle

kapható Aufrecht Miksa fakereskedésében, Arad, Vázar-tér 1. 5011

Ingatlan.

Szent Pál-u. 8.

és Zoltán-u. 6. számú házak eladók. Bővebbet Boczaó u. 9. 5847

Magas földszintes ház

két lakással (5 és 2 szobás), valamennyi szoba utcára nyíló, szép helyen, a belvárosban, eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5865

Eladó

olesón a belvárosban modern családi házraktárnak alkalmas pincékkel. Kovács. Hal tér 7. 5897

Jól jövedelmező

bérlés, a Ferenc tér szomszédságában. eladó. Cim a kiadóban. 5890

Ar Alkotás

közelében egy bérlés nagy telekkel eladó. Bővebbet Lövécs-utca 4/a. 5889

Ellátás.

Ellátás.

Két iskolás leány, teljes ellátásra felvétetik gyermektelen házaspárnál. Bővebbet Klein Ferenc, Eötvös-u. 5. 5871

2 középiskolai tanuló

teljes ellátásba vesz Veres Ferenc, Forray-utcai kosárfonó üzlet. 5764

Felsőbb kereskedelmista

leányom és IV. gymn. fiam részére, kizárólag uri családnál elhelyezést keresek. Cimeket a kiadóba kérek. 5851

2-3 polgárléta

tanulót, teljes ellátásra felveszek. Sarlot Domonkos-u. 25., Adámcsok-ház. 5892

Oktatás.

Zongoratanításhoz

beiratások d. u. 2-4-ig. Mérsékelt tandíj, kitűnő módszer. Purgly Lajosné-utca 180. sz. 5868

Zongora órákat

elvételek. Cim a kiadóban. 5888

Zongora és német

órákat azok mérsékelt díjazásért. Cim a kiadóban. 5859

Különbéle.

Elvesszett

Csigérszőlős legelőjéről 2 db. 2 éves csikó, egy csődör és egy kanca, az egyik ló 2 első és egy hátulzó lábán kesely, fején csillagos, a másik vörös-barna. A beszületés meztelítő ércsítés Csigérszőlős községet, ahol illő jutalomba részesül. 5879

Apróhirdetések

az „Aradi Közlöny” részére felvétetnek a Messenger-boy irodában, Deák Ferenc-u., Barna Béla hirdetési és hírlapirodájában Zrínyi-u. és a Kossuth-utcai papírüzletben.

Gyógyászat.

Héhs Vasas chinabera.

Suverén szer vérzegénység, sápkór, szédülés, a vérzegénységből eredő idegbajok, étvágytalanság, gyomorbántalmak, láz, általános gyengeség ellen. Páratlan vérképző és vérjavító, biztos óvszer májartikus fertőzések- és minden infekcióból eredő meg-betegedés ellen egy felnőt-teknek, mint gyermekeknek. Ára 6.- kor. Héhs gyógyszerár, Földes gyógyszerár. 12

Fülöp kóser étterme.

Szombaton, szeptember 1-én déli étlap:

- Paradicsom és husleves.
- Libamáj és tepertő.
- Libasült és solet. Ugorka.
- Compotte.
- Almás charlotte. Kugel.

Menü 4, 5 és 6 koronaért. Pontos kiszolgálás. Vadász-kürt kávéházzal szemben. Deák Ferenc-utca. 5893

Egyanott elsőrendű szakácsnő és egy bejárónő jó fizetéssel felvétetik.

Iskolakönyvek

használt és új állapotban

Minden iskola számára,

Zeneiskolák,

Írószerek,

Rajzeszközök,

Táskák stb.

legelőnyösebben

szerezhetők be: 5823

DEÁK BÉLA

könyvkereskedésben

Arad, Forray-utca

Gr. Hunyady-palota. Telefon 902.

Friss, elsőrendű

marhahus

kapható naponta 56-7

Simandán György, hentes- és mézárósnál Arad, Anich L-u. 16.

18778-1917. kh.

HIRDETMÉNYI

Arról értesültem, hogy az állatvásárookra való felhajtás alkalmával általánossá kezd válni az a régi szokás, hogy a tejlőállatok tögyét az állat jó tejlőképességének bizonyítása céljából mesterségesen felduzzasztják, szobaniorgó eljárás úgy közgazdasági és állatkereskedelmi, valamint állatvédelmi szempontból egyaránt káros, az állatok egészségi állapotát is veszélyezteti, azoknak nagyfokú felesleges kinezásával jár. Ennélfogva a magyar királyi földmívelésügyi miniszterium 52605-III. A-I-1917. sz. rendelete alapján megtiltom a tehének tögyének mesterséges felduzzasztását, történjék az akár eszközök, vagy szerek alkalmazásával, akár ki nem fejtés által, illetve a szopósborjunak az anya tögyétől való távoltartásával, vagy bármily más módon.

Aki ezt a tilalmat megszegi vagy kijátsza, az amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és ezen rendelkezés alapján 200 kor-ig terjedhető pénzbüntetéssel büntethető.

Arad, 1917. évi augusztus 3.

Grén, főkapitány.

Használt ólom

megvételre kerestetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Aradi Ipar és Népbank.

Ertesítjük tisztelt ügyfeleinket, hogy az 1917. évi XII. törvénycikk alapján a

Magyar Szent Korona Országainak Vörös Kereszt Egylete

által kibocsátott

hadsegítési és népjóléti célokat szolgáló

1.200,000 darab, egyenkint 40 korona névértékű és 80 koronával törlesztésre kerülnő

adó-, bélyeg- és illetékmentes nyereménykötvény

kerül aláírásra.

5822

1. Ezen nyereménykölcson készpénzeredménye hadisegítési célokra a Magyar Szent Korona Országainak Vörös Kereszt Egyletének, hadigondozás céljaira az Országos Hadigondozó Hivatalnak, a rokkant honvédtisztek, tisztí özvegyek és árvák segélyezésére létesített „Szurmay Sándor“-alap gyarapítására a m. kir. honvédelmi miniszternek, az ipari és kereskedelmi alkalmazottaknak a tüdővesz elleni védelmére létesítendő intézmények céljaira az Országos Munkásbetegsegélyző és Balesetbiztosító Pénztárnak, az általa létesítendő kórház építési és felszerelési költségeire a Budapesti Poliklinika Egyesületnek, végül alapítványszerűen kezelendő összeg

formájában a Magyar Közművelődési Egyesületnek rendelkezésére bocsátatik.

2. Miután a sorsolási terv biztosítására szolgáló alap a m. kir. központi állampénztárnál készpénzben betizettetett, a m. kir. Pénzügyminiszter ur az 1917. évi XII. t.-c. 2. §-ában nyert felhatalmazás alapján az állam nevében feltétlen kötelezettséget vállalt a sorsolási terv szerint sorsolások alapján teljesítendő fizetésekre nézve. A sorsolások közjegyző jelenlétében ugyanott történnek, ahol a magyar államadóság sorsolás alá eső értékei sorsoltatnak.

3. A sorsolási terv szerint az első 30 esztendőben

11 esetben	1,000.000	koronás
19 "	500.000	"
9 "	300.000	"
9 "	200.000	"
34 "	100.000	"
20 "	50.000	"

16nyeremények vannak, azontul minden húzásnál a 16nyeremények, 450,000, 300,000, 200,000, 100,000, 20,000 stb. koronát tesznek ki.

Az összes nyereménykötvények a sorsolási időtartam utolsó évében a névérték kétszeresével, vagyis 80 koronával kerülnek beváltásra.

A nyereménykölcson kötvényei 120,000 sorozatba vannak beosztva; minden sorozat tiz nyereménykötvényt foglal magába. Tiz nyereménykötvény megszerzése által tehát egy egész sorozatra eső nyeremények biztosíthatók.

A nyereményeket, valamint a törlesztési összeget a m. kir. központi állampénztár fizeti ki.

4. Aláírási ár darabonként 52 korona.

5. Aláírási határidő: 1917. szeptember 10 — szeptember 15.

6. Aláírásokat ezen időn belül a hivatalos órák alatt elfogadunk.

7. Minden jegyzett sorsjegy után a jegyző fél részéről darabonként 15 korona óvadék teendő le készpénzben vagy megfelelő összegű értékpapirokban, mely biztosíték a jegyzésre esett sorsjegyek elszámolása alkalmával beszámíttatik, illetve visszaadatik.

Az egyes bejelentések az aláírás összeredményéhez képest fognak tekintetbe vétetni; az elszámolás, szerint fizetendő összeg legkésőbb szeptember 25-éig kiegyenlítettendő.

Jegyzések tiz darabig, valamint tiz darabot meghaladó oly jegyzések, melyekre eső nyereménykötvények hat óra zároltatnak, első sorban tognak figyelemben részesítettetni.

8. A sorsjegyek a budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyző lapjában jegyeztetni fognak.

Ezen kiváló sorsolási tervvel rendelkező sorsjegyek jegyzését tisztelt ügyfeleink szives figyelmébe ajánljuk s értesítjük, hogy előjegyzéseket a mai naptól kezdve elfogadunk.

Aradi Ipar és Népbank.